

GORENJEJEC

Političen in gospodarski list.

Stane za Kranj z dostavljanjem na dom 4 K, po pošti za celo leto 4 K, za pol leta 2 K, za druge države stane 5-60 K. Posamezna številka po 10 vin. — Na naročbe brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Uredništvo in upravnništvo je na pristavi gosp. K. Floriana v «Zvezdi».

Izhaja vsako soboto
zvečer

Inserati se računajo za celo stran 50 K, za pol strani 30 K, za četrto strani 20 K. Inserati se plačujejo naprej. Za manjša oznanila se plačuje za pet-krat 10 vin., če se tiska enkrat, za večkrat znaten popust. — Upravištvu naj se blagovoljivo pošiljati naročnina, reklamacije, oznanila, sploh vse upravne zadeve, uredništvu pa dopisi in novice. — Dopisi naj se izvolijo frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.

Pastirski list škofa Antona Bonaventure.

Je že staro nad dva meseca to škofovo pismo in sedaj še manj pomembno, kakor je bilo ob izdanju, vendar nas sili čisto navadna uljudnost, da se nekoliko ozremo nanje. Kajti uljudnost za uljudnost! In res prav prikupljivo uljudnost nam je steril naš ljubi škof s tem, da nas ob razvrstitvi slovenskih časopisov v «dobre» in «slabe» ni uvrstil med one, kojim prednjači oče laži «Slovenec», med «Domoljuba», «Bogoljuba», «Našo Moč» in kakor se že imenujejo vse te mišne gredice slovenskega katoličanstva, kjer tako bujno cvete laž in obrekovanje, neumnost in zloba. Škof nas je uvrstil med «slabe» liste: «Narod», «Notranjec» i. t. d. Za tako oceno smo mu le hvaležni; sram bi nas bilo, ako bi nas hotel vtakniti med one, po njegovem mnenju «dobre» časopise, kakor se mora sramovati vsak poštenjak, ako ga ljudje pristevajo med sodrgo. —

S to zahvalo bi bila naša dolžnost uljudnosti izpolnjena, ako bi se ne šlo tu za zmešnjavo v nazorih (Nemec pravi: Begriffsverwirrung), ki je ne moremo in ne smemo prezreti, ako se pokaže pri možu, od kakršnih smo navadno pričakovali trezne sodbe in pred vsem resnice. Da pa naš škof naravnost zamenjava pojma «dobro» in «slabo», k temu ne smemo molčati. Treznosti od njega pač že davnej več ne pričakujemo, a z vso pravico smemo terjati od njega resnice!

Kdor je pozvan za učitelja in vzgled npravnosti stotisočem, mora spoštovati resnico, sicer postane kriv vsega gorja, ki mora vzkleti v narodu, ako se je leta in desetletja vzgajal y napačnih, resnico zasmehujočih nazorih. Kajti posledice take krive

vzgoje morajo biti usodne: duševna podivjanost in materialen propad.

Škof Anton! Ocitajte nam, da nudimo ljudstvu «kamen mesto hruha, kačo mesto ribe, zmoto mesto resnice»! Ni res to — in stokrat ni res! Prav napredno časopisje, in med njim menda ne najslabše «Gorenjec» — širi me ljudstvom resnico, ko mu razkrinkava ono lažljivo, okrog «dobrega» (kakor pravite Vi) slovenskega časopisja se zbirajočo brezdomovinsko družbo, koji sta bog denar in trebuh, koje čistost in resnica je hinavščina in farizejstvo, koje ljubezen do boga in do bližnjega je nekrščanska samogoltnost in smrtno sovraštvo do vsakega pravičnega! Vi nam v tem ne bodete pritrčili, ker ste že preveč okoreli v onih krivih nazorih, ki jih z Vašim dovoljenjem in po Vaši volji trosi med ubogi slovenski narod Vaše «katoliško» časopisje. Pritrdil pa nam bode vsak poznavalec našega ljudstva, ki je že tako trdo vklenjeno v sužnost nevednosti in verskega fanatizma, da bode potreba mnogoletnega naporenega dela posvetne napredne inteligencije in Vaših vrednejših, resnično vernih in rodoljubnih naslednikov; ako se nas usmili Bog, da nam jih kedaj pošlje, da se popravijo uspehi Vašega pastirstva.

V svojem «pastirskem listu» govori škof Jeglič silno gostobesedno o «krivih prerokih», o «navidezni učenjaki», o «slabih družtvih in časopisih» i. t. d., kačoč pri tem na vse one, ki niso slepo pokorni novodobnim bojevitim duhovnikom, ki stoje po lastnem mnenju celo nad Bogom in Marijo.

Zakaj ne piše raje, kar bi stokrat več koristilo ljudstvu v duhovnem in posvetnem smislu, zakaj ne piše raje o zločinskem lovu na dedščine in hranilne knjižice, na darove med živimi, ki je menda prvi poklic nekaterim duhovnikom. Zakaj ne poroča

o solzah in kletvah tisočev oropanih revnih sorodnikov, kojim so ob smrtni postelji bogatinov razni njegovi pooblaščenici o držli prepotrebne dedščine? Propovednik deviške čistosti! Zakaj ne svari vernih mož, naj ne pošiljajo svojih hčera «izobrazbi in pouku» nekaterih specialistov s tonzurami?

Tu, škof Jeglič, je hvaležno polje za skrbnega dušnega pastirja. Tu začnimo ruvati osat in plevel — in v ogenj ž njim.

Pa kaj koristi? Naj govorimo tudi s tisoč jeziki — tu ne bomo uslišani. V zakrknjenem arcu ne obudi ljubezni sam Bog več. Z možmi, kakor je naš škof, se ne da niti z dokazi, niti s prošnjami opravi ničesar! Udati se moramo usodi in v bridkosti čakati rešitve, ko se nas bode usmilil Bog in nam poslal dušnih pastirjev, ki bodo njenau v čast in nam v srečo.

Do takrat pa ne bomo odnehali in v orožju na braniku skrbno čuvali ostale nam še svobodne postojanke, da nam rimaka tema ne zakrije cele drage nam domovine. In naj bo to škofu prav ali ne — naj nas preklinja ali blagoslavlja! Svojih navodil ne bomo iskali v njegovih pastirskih listih — temveč v svoji vesti in svojem rodoljubju. Konečno bode vendar zmagala resnica nad lažjo — luč nad temo.

Osvobojajmo se!

Kakor povodenj je preplavilo v zadnjih letih tuje pivo gorenjsko zemljo. Zlasti v radovijskem okraju je ob času gradbe karavanske in bohinske železnice posebno koroško pivo na kmetih do malega izpodrinilo domača piva. Korn in Fischer iz Beljaka sta ustanovila več zalog po Gorenjskem, kjer se je v dobrih letih razprodalo več piva kakor

PODLISTEK.

Brodkovski odvetnik.

Slika iz sedanjega življenja moravskega.

Češki spisal Vaclav Beneš-Šumavský; poslovenil Avgust Petrič. Dalje.

VI.

Nastala je jesen. Listje je orumenelo in padalo z dreves. Vrtovi so postali pusti in polje zopet golo. Nebo je bilo megleno in je tlačilo zemljo kakor s svinčeno težo. Dolgo deževje je premenilo ceste in ulice napol v jezero. Dolg čas, brezmejni dolg čas je tlačil zopet kakor mora vse življenje v mestu.

Tudi Kubala je počel očitati tesnobo te enakomernosti, ko je zopet odšla Hilda po dnevih dijaške veselice.

Obljubila je svojemu oboževalju pred odhodom, da mu bode pisala. Vendar ni odgovorila doslej še niti z vrstico, dasi ji je poslal že drugi list, poln občudovanja in hrepenenja. Ni si mogel razjasniti, zakaj je postala po dnevih blaženega razburjenja tako molčeča, in je bil že cele dni nevoljen.

K županovim že ni dohajal več tako pogosto kakor prej.

Po onem, kar se je zgodilo pri veselici, na kateri se je zagledal kakor dvajsetletni mladenič v tujo mladenko, se je prerušila vsa prejšnja zapljivost. Le, kadar je zahtevala kaka občinska

zadeva, je stopil v prodajalnico, kjer je dobil navadno župana, ki se je ž njim razgovarjal prijateljski kakor prej. S Karlo se ni srečal nikdar; bežala je pred njim, kakor bi se bala njegovega pogleda. Ako se je sestal z gospo županjo, se je vedla proti njemu prav hladno, komaj da je nagnila glavo na njegov pozdrav, ker mu ni mogla odpustiti, da je tako naglo varal njene nade.

Tudi na dom prvega svetovalca je prihajal redko, ko je opazil, da se ne vedeta gospodični proti njemu več z prejšnjo neprisiljenostjo in da ga zlasti Milka zbada posmehljivo zaradi njegove ljubezni do Hilde.

Njegovo razmerje do tuje mladenke, njegovo javno preziranje na veselici je odvrnilo od njega srca vseh brodkovskih mladenk, katerih zanimanje je izgubil, ko je dal prednost vsiljenki, s katero se je srečal slučajno.

Najpogosteje je obiskoval sedaj bivšega davkarja, od katerega je izvedel novice o ljubljeni Hildi.

Neprijazni predsodek, ki ga je imel nekdanj o njem, je izginil sedaj popolnoma, in odvetnik je sedaj že poslušal brez nevolje njega razlaganja, da bi se imela osnovati v Brodkovcih tretja stranka, ki se ji bi postavila na čelo onadva.

Ko mu je pa izročil nekega dne, po dolgem mučnem čakanju, bivši davkar pisemce, duhteče, rožnato pisemce, se je mladi mož radostno stresnil in stisnil gorko Albrechtu roko.

Od tega dne sta postala prijatelja.

Hilda mu je pisala sicer kratko, vendar zgovorno, da so tudi zanjo večeri, ki jih je preživela v Brodkovcih ljub spomin in da so vroče besede njegovih pisem zazvenele v njenem srcu kakor ljubki akordi krasne godbe. Dokler pa nima dovoljenja stričevega, ne more ugoditi njegovi prošnji, da bi mu pisala vsak teden, vendar mu je obljubila, da odgovori na njegove liste, s posredovanjem Albrechtovim, vedno vsaj tekom enega meseca.

Mladi odvetnik je zavrnil. Pisanje je obsegalo pri vsej kratkosti več, nego je pričakoval po tako dolgem molčanju. Odgovoril je še isti dan z listom, v katerem je mogel le težko zadržati smeli vzlet plamtečega svojega hrepenenja.

Pečal se je sedaj češče s svojim razmerjem do Hilde.

Čutil je do nje strastno ljubezen in ni imel iskrenejšega hrepenenja, nego da bi jo mogel v najkrajšem času vzeti za ženko. Predstavljal si je bodočnost v najbolj rožnatih barvah. Zveza s Hildo mu je obljubljala, da v vsakem oziru doseže vrhunec svojih želja.

S svojo krasoto, plemenitostjo in sliko bode dika njegove domačije, in dota njena bo gotovo tako velika, da bo mogel doktor lažje in hitreje stopati za svojim ciljem. Hilda je bila sicer po rojstvu Nemka ali živeča od mladosti v popolnoma češki pokrajini, je znala vendar tudi češki. Zatorej je upal, da je ne bode ovirala ta okoliščina in da se bode tudi Hilda, iz ljubezni do

ga vari vsa Koslerjeva pivovarna. V zadnjih treh letih pa je zlasti zgornještajersko Gössovo pivo pričelo z velikim uspehom izpodrivati poleg naših kranjskih piv tudi koroško pivo. V tem času se je ustanovil slaboglasni kartel, katerega posledice čutijo konsumentje, še bolj pa gostilničarji.

Marsikdo se je že bal, da bo razmerje med pivovarnami, ki so v tem času preskrbljevale Gorenjsko s svojim pivom, ostalo neizpremenjeno, da bo torej gostilničar zavezan točiti le pivo, katero si je zavezal jemati, n. pr. v kakem času, ko so ga neugodne denarne razmere prisilile v to. Saj so prav dobro znali tuji izrabiti položaj in se vsesti za hrbet našim gostilničarjem.

Toda v zadnjih mesecih opazujemo med gorenjskimi gostilničarji neko gibanje, katero nas navdaje z upom, da se sčasoma otresemo vsaj večinoma nemških jerobov, ki nas z gospodarskim zaslužnjem hočejo zaslužniti tudi narodno.

Tudi naši pivovarnarji so bili prisiljeni pristopiti h kartelu, gotovo ne brez hudega notranjega boja. S tem so si pa zaigrali bodočnost v tako napredujočem delu dežele, kakor je naša Gorenjska, ki se v zgornjih svojih pokrajinah vedno bolj industrializira.

Naši zavedni gostilničarji so si namreč, skušajoč razdrobiti verige, ki pritiskajo nanje, stavili za nalogo, da privabijo kolikor možno veliko češkega piva v gorenjske kraje. Ustanovilo se je že par zalog in vedno novi gostilničarji se oglašajo, ki zahtevajo pivo iz čeških narodnih pivovaren. K temu jih silijo tudi nekateri konsumentje. Tudi so se nekatere češke pivovarne ne glede na to, da prodajajo svoje pivo še ceneje nego nemške pivovarne, zavezale, da dajo gotovi znesek za našo šolsko družbo. Le drag prevoz je dosedaj oviral, da se češko pivo ni bolj razširilo pri nas; toda z velikimi naročili se bo dalo tudi sedanji sicer mali diferenci med razlikami cen na Kranjskem odpmoči.

Bliza se poletna sezona, ki obeta biti po Gorenjskem, zlasti od Podnarta navzgor, ugodnejša nego kdaj poprej. Tujci iz najraznovrstnejših mest že povprašujejo po stanovanjih na Gorenjskem. Snažno stanovanje, ukusno napravljena jed in dobra pijača so činitelji, ki vzdržujejo tujski promet, ako so dane tudi naravne ugodnosti. Gotovo bi izvrstno češko pivo bolj prijalo žejnemu letoviščarju nego pivo, ki se je točilo dosedaj po naših krajih.

Pivovarnarski kartel je nesreča za gostilničarja konsumenta; skušajmo ga oslabiti, kolikor je v naših močeh. Če že ne moremo naročiti iz tega vzroka našega domačega piva, sezimo po češkem pivu, ker s tem se gospodarsko osvobojamo od naših narodnih nasprotnikov, katerih glavni namen je raznaroditi lepo Gorenjsko, za kar jim služijo vsa sredstva.

Zlet gorenjskih sokolskih društev se vrši 15. avg. v Kranju.

njega, oprijela njegove narodnosti s pravo ljubeznijo.

Pomirjeval je svojo vest z opravičevanjem, da so tudi drugi možje, dasi so imeli Nemke za žene, kaj zaslužno delovali za narod.

Ali mnogo bolj neljuba ovira je bila, da je Hildin stric slul daleč naokoli kot odločen neprijatelj češkega življa. Bil je strankar, da ni trpel med uradništvom niti enega odkritosrčnega domoljuba, in je imel tako močen upliv na mladega kneza, da ga je pregovoril, da je prestopil k nemški stranki, dasi se je nahajal knezov oče pri konservativnem plemstvu, prijaznem češki narodnosti.

Albrecht sam je priznaval, da bo težko pregovoriti Hildinega varuha, da privoli k zvezi mladenke s češkim odvetnikom.

Ali te ovire niso strašile Kubale, ampak še bolj so vnmale v njem ljubezen do mladenke, ki se mu je zdela vznešena in nedosegljiva, ožarjena s sijajem izvanredne nadzemeljske krasote.

Minilo je nekaj mesecev, in v tem času so prihajali Hildini listi pravilno ob času. Dasi so bili vsi previdno pisani, so vzbujali vendar blažene nade v prsih mladenega odvetnika in ga vtrjevali v njegovi ljubezni. Hilda je umela mojstrsko pisati. Z nobeno besedo se ni vezala in je ostajala vedno v mejah čiste dvorljivosti, a vendar je znala vedno razburiti z nekoliko besedami razkošna čuvstva v srcu svojega oboževalca, v

Hotelska družba „Triglav“.

Od raznih strani so prihajali osnovalnemu odboru hotelske družbe «Triglav» glasovi, da bi kazalo tako važno in za povzdigo tujskega prometa v slovenskih deželah velepomembno podjetje postaviti na širšo podlago. Zato je osnovalni odbor pustil prvotno misel ustanoviti družbo z omejeno zavezo ter je sklenil, da so to podjetje ustanovi kot delniška družba. Za ustanovitev delniške družbe govori več razlogov. Deleži pri družbi z omejeno zavezo so najmanjši po 500 K, delnice se bodo glasile le na 200 K; torej lahko marsikdo, komur ni mogoče utrpeti 500 K, naloži 200 K. Drugič je družba z omejeno zavezo, ako je veliko družabnikov, kakor je tukaj slučaj, preokorna, ker se mora taka družba osnovati na podlagi pogodbe med družabniki in se smejo deleži le z dovoljenjem občnega zbora prenesti na drugo osebo, dočim je delniška družba v vsakem oziru gibljiva in se delnice, ki se glasijo na prinesitelja, lahko prodajo in poljubno krožijo v prometu.

Hotelsko podjetje na Bohinjski Bistrici, za katero se ustanovi delniška družba, reprezentira vrednost 300.000 K. Bilo je že lansko sezono v obratu in pripravljalnemu odboru se je posrečilo za bodoče dobiti izvrstnega in izkušenega najemnika, ki bo imel hotele odprte celo leto. Ker se na Bohinjski Bistrici prihodnjo zimo uvede zimski šport, postane ta kraj najbrž najvažnejša postojanka zimskega športa v Avstriji, kakor se je izrazil najboljši avstrijski strokovnjak v tem oziru dr. Rziha. Da tujski promet v Bohinju rapidno narašča, govore številke. V letoviški sezoni l. 1906 je bilo tam 2350 tujcev, leta 1907 pa že 8469. Da bo podjetje izvrstno uspevalo, ni nobenega dvoma; dokaz temu, da se je oddalo za letnih 22.665 K v najem, kar zagotavlja poleg izplačila vsaj 6% na dividende, tudi izdatno dotiranje rezervnega fonda.

Delniška družba «Triglav» se ustanovi najprej z osnovno glavnico 200.000 K, ki se po potrebi zviša. Polovica delnic po 200 K se glasi na ime, polovica pa na prinesitelja. Delnice na ime so prihranjene v prvi vrsti za one subskribente, ki so že doslej vplačali ali podpisali deleže. Novi subskribenti na delnice na ime, vplačujejo lahko podpisani znesek v četrtletnih obrokih, začemsi s 1. majem 1908, dočim se ima na delnice na imetelja vplačati pri subskripciji 25% ostalih 75% pa na poziv osnovalnega odbora.

Subskripcijske pole so razpoložene pri Ljubljanski kreditni banki v Ljubljani, pri Jadranski banki v Trstu in pri Živnostenski banki na Dunaju in v Pragi. Podpisovanje se prične dne 1. maja in konča dne 15. maja 1908. Dosedanje deležnike s 500 K prosimo, da podpišejo še 100 K, da dobe potem tri delnice po 200 K. Natančnejša pojasnila daje deželna zveza za tujski promet na Kranjskem v Ljubljani

nekem pismu mu je pripovedovala, kako je bila na plesu v Brnu. Kratko ali slikovito je popisala družbo in končala: „Morali bi biti tam! Bila sem vedno v plesnem vrtincu, obdana od roja polikanih lahkoživcev in zasledovana od njihovih pogledov. Vendar nisem prinesla odtod tako ljubelega spomina domu kakor iz Brodkovic.“

Doktor je čital povsod med vrstami, da ga Hilda ljubi resnično.

Upal je, da se snide ž njo zopet pri Albrechtovih. Obljubljala je nekolikokrat, da pride, vendar je vedno zopet odkladala svoj prihod, izgovarjaje se, da je o mrzlem zimskem času večurno potovanje z vozom kaj neprijetno.

Kubala se ni mogel dalje upirati svojemu hrepenenju. Pod pretvezo, da mora urediti neko malenkostno zadevo, ki bi se pa dala rešiti tudi pismeno, se je podal nekega mrzlega dne na sedež okrajnega glavarstva H., kjer se je nahajal tudi knezov grad. Uredivši v kratkem svojo zadevo, je ostal v mestu do večera, vendar ni videl Hilde.

Obhodil je večkrat grad ter hrepeneč zrl v njegova okna, a Hilda se ni pojavila. Vendar je pa napravil mal korak naprej s tem, da ga je zvečer v najboljši mestni gostilni predstavil okrajni glavar osrednjemu ravnatelju gospodu Wolfgangu Kastellu, stricu Hildinemu. Predstavljanje je bilo prav tako slučajno kakor površno, poklonila sta se, in že se ravnatelj ni več brigal za tujega od-

(hotel Lloyd), ki vsakomur na željo vposlje tudi slike hotelov.

Za pripravljalni odbor hotelske družbe «Triglav».
Ivan Hribar.

Gospodarski del. ☐

□□□□

Narodno gospodarstvo.

Dalje.

Z lombardnim poslom se bavijo večkrat posebni zavodi (zastavljalnice).

1) Kontokorentni posel

ali tekoči račun vodi banka, ako v svojih knjigah dovoljuje svojim klijentom kredit do neke višine. Po navadi banka posojuje toliko na tekoči račun, kolikor sigurnosti poda klijent, bodisi s poroštvom kake druge osebe, bodisi z lastno menico ali hipoteknimi varščinami. Če tak kredit ni pokrit (blanko kredit), lahko banki vzame zaupanje občinstva. Trgovec, ki stoji v tekočem računu z banko, tudi lahko izda svojemu upniku ček na svojo banko, da mu izplača to in to svoto. Obrestna mera je pri kontokorentu večja nego pri lombardu in eskomptu.

2) Hipotečni posli.

Vsi doslej našteti bančni posli se imenujejo tudi kratkoroki kreditni posli, ker se kredit daje ali jemlje le na kratek rok. Toda banke morajo dovoljevati tudi dolgoroki kredit, ki se rabi pri nakupu zemljišč, stavbišč, pri melioracijah, pri industrijskih napravah i. t. d. Za te vrste kredita porabljajo banke ali lastno glavnico ali si same preskrbe dolgoroki in neodpovedljiv kredit z izdajanjem zastavnih listov. Zastavni listi so obrestonosne bančne zadolžnice, ki se glase na imetnika in so lahko prenosljive. Banka je za njihovo varnost odgovorna z vsem svojim imetjem, bančni dolžniki pa ne jamčijo neposredno za te zastavne liste, temveč le posredno po hipotekah. Razlika med obrestimi, ki jih nosijo zastavni listi, in obrestimi, ki jih plačujejo banki hipotečni dolžniki, tvori bančni dobiček. Banke svojim dolžnikom ne posojujejo v gotovini, temveč v zastavnih listih, katere dolžnik na denarnem trgu (n. pr. na borzi) lahko izpremeni v denar. Zastavni listi morajo na denarnem trgu izpreminjati svojo ceno in so lahko nad pari, al pari ali pod pari. Obdržali bodo svojo ceno ali pari le tedaj, če se obrestni redno izplačujejo in imajo imetniki tudi zavest, da se jim glavnica sčasoma povrne. To povračilo glavnice se vrši z izžrebanjem zastavnih listov po gotovem amortizacijskem načrtu. Da bo pa banka mogla izplačati take glavnice, treba je tudi bančnim dolžnikom redno odplačevati njihov dolg, kar se godi na ta način, da se plačuje vsako leto neka neizpremenjena denarna svota za obresti in amortizacijo toliko časa, da je poplačan ves hipotečni dolg (plačilo letnin ali anuitet).

Hipotečne banke morajo biti ali delniške družbe, zadruga ali pa zavodi, ki jih ustanove javni zastopi, kaka mesta in dežele. V Avstriji je dobila leta 1855 narodna banka (sedaj avstro-ogrška banka) pravico otvoriti oddelek za hipotečni kredit, in sicer sme izdati iz žrebnih zastavnih listov do 300 milijonov kron. Dovoljuje

vetnika. Kubalo je pa veselilo vendarle, da se je zblížal vsaj tako ž njim.

Zima je minila in zgodaj je nastopila krasna, topla pomlad, ki je pričarala kakor čez noč listje na drevesa in grme ter jih obsula s cvetjem.

Nekega dne je prihitel Albrecht z važnim obrazem v Kubalovo pisarno in želel govoriti z doktorjem.

Nevoljno kakor vselej ga je šel Mudra prijaviti v doktorjevo pisalno sobo.

Bivši davkar je prinesel novice od Hilde. Pisala mu je, da je komaj pregovorila strica, da bi se pblížje seznanil s Kubalo. Moral bi tedaj priti z Albrechtom v mesto in tam bi se že dobila priložnost, da bi se odvetnik sešel s stricem. Hilda je naznanila tudi dan, kedaj bi bilo najugodnejše po njenem mnenju.

„To dekletce ima premeteno glavnico,“ je pravil Albrecht, „bistroumno je sestavila svoj načrt.“

„A srce ima zlato,“ je dostavil navdušeno Kubala in objel Albrehta, „angelsko dete me ljubi! Presrečen sem!“

Pogovorila sta se takoj z Albrechtom do najmanjše podrobnosti o potu, a ko je odhajal, ga je spremljal doktor prav do pisarniških duri in mu zopet gorko stisnil roko.

Mudra, ki ni mogel prenesti te odvetnikove zaupljivosti, je opomnil černo, da se mu dozdeva

hipotečna posojila na veleposestva in majšo zemljiško posest ter na hiše, dane v najem. Hipotečna posojila se dajo v zastavnih listih, ki se izžrebajo v 40 $\frac{1}{2}$ ali pa v 50 letih. Pri prvih znaša obrestovanje 4 $\frac{3}{4}$, amortizacija $\frac{3}{4}$, torej skupno 5 $\frac{1}{2}$ %, ter se dolg poplača v 41 $\frac{1}{2}$ letu, pri drugih pa znaša obrestovanje 4 $\frac{3}{4}$, amortizacija $\frac{1}{2}$, skupno 5 $\frac{1}{4}$ %, in se dolg poravnava v 50 letih. Po izkazu dne 23. marca 1908 so znašala hipotečna posojila avstro-ogrske banke 299,995.029 K 69 vin., zastavnih listin v obhodu pa je bilo za 292,687.000 K.

Poleg avstro-ogrske je še nekaj bank v Avstriji, ki se pečajo s hipotečnim kreditom kakor splošni avstrijski zemljiško-kreditni zavod na Dunaju, avstrijska hipotečna banka na Dunaju, gališka delniška hipotečna banka v Lvovu i. t. d. Deželne hipotečne banke še nimamo na Kranjskem, čeprav obstoje že v mnogih drugih deželah.

Poleg teh poslov se bavijo banke tudi še z menjavanjem denarja, z efektim, ustanovitvenim in drugim s temi v zvezi se nahajajočimi posli. V menjalnicah se menjajo tuji novci in tuji papirnat denar za domači denar. Pri efektin poslih banke kupujejo in prodajajo efekte, rešujejo kupone, izžrebane papirje, sprejemajo efekte v šrambo in upravo, prevzemajo posojila za državo, dežele, mesta ali veleindustrijo i. t. d.

b) Hranilnice in posojilnice.

Kakor shranjujejo kapitalisti svoj razpoložljiv denar v bankah, da se jim obrestuje, tako se nudi manj imovitim ljudskim slojem prilika denar plodonosno nalagati v hranilnicah, ki so ustanovljene na podlagi državnega hranilnega statuta, kakor na Kranjskem Kranjska hranilnica, ali pa v mestnih hranilnicah. Pri poslednjih prevzema mesto na podlagi posebnega sklepa mestnega zastopstva, ki ga mora potrditi deželni odbor, poroštvo za hranilne vloge. Te hranilnice so pod državnim nadzorstvom. Deželna vlada namreč imenuje za vsako mestno hranilnico posebnega cesarskega komisarja, kateri mora čuvati nad tem, da se izpolnjuje pravila. Zato se mora vabiti k vsem ravnateljskim in odborovim sejam, da more preprečiti protipravilne ali regulativu nasprotne ali sicer protipostavne sklepe ravnateljstvu ali odboru. Take mestne hranilnice imamo v Ljubljani, Kranju, Radovljici, Novem mestu, Črnomlju i. t. d. Njim država pripozna pupilarno varnost, to je vanje se sme vlagati denar varovancev, občinski, cerkveni denar i. t. d. Največ hranilnic in posojilnic pa je osnovanih na podlagi združnega zakona z dne 9. aprila 1873, št. 70 (glej stran 41 in 42), in sicer po Schulze-Delitschevem ali Raiffeisnovem sistemu. Hranilnice in posojilnice morajo sprejemati tudi prav majhne vloge, če hočejo, da se razširjajo in vzbujajo čut varčnosti tudi pri neimovitih in neizobraženih slojih.

Hranilne vloge se porabljajo za posojila proti zadolžnicam, menicam, na zastave (ročno zastavo in hipoteke) i. t. d. Pri rajfajzovkah se ne smejo posojila dajati na menice, kar je pri drugovrstnih hranilnicah in posojilnicah dovoljeno in pri nekaterih posojilnicah celo glavno opravilo. Nekateri hranilnice se po svojem obratu že bolj približujejo bankam, ker tudi eskomptujejo menice, dovoljujejo lombardna posojila, izdajajo zastavne liste i. t. d. Na podlagi združnega zakona ustanovljene hranilnice in posojilnice so po navadi

vedno, kakor bi gospod Albrecht ne imel dobre vesti.

Tokrat pa dr. Kubala, ki je že večkrat slišal slične opazke Mudrove, tega ni prenesel. Zardel je in zaklical razjarjen:

„Mudra, zahtevam popolnoma odločno, razumete, da si prihranite svoje opazke, kar se tiče gospoda Albrechta. On je moj prijatelj, zapomnite si to in po tem se ravnajte.“

Na besedo „prijatelj“ je položil odvetnik nenavaden povdarek.

Mudra je zardel in zopet prebledel, vendar je sklonil glavo nad papir in ni odgovoril ničesar. Doktor pa je zaloputnil duri in odšel v svojo sobo. —

Določena dne sta se vsedla še pred zoro odvetnik in gospod Albrecht v kočijo, ki je dospela, dasi so konji iskro tekli, stoprav ob enajsti uri dopoldne v mesto K. in se ustavila v gostilni pod gradom samim. Albrecht je napeljal tako, da je stal Kubala, še predno je minula ura, iz obličja v obličje s stricem Hildinim. Osrednji ravnatelj je bil velik, močan mož, čegar rejenost je živo spominjala na gozdarja. Na širokih plečih a kratkem vratu je sedela energična glava; njegov obraz je imel strog izraz in mali nos je bil zakrivljen kakor kljun ptice-roparice. Rdeči tolsti obraz je odseval zdravja in bil pretkan z drobnimi žilicami, ki so svedočile, da si gospod ravnatelj privoščil v obilni meri pijače, ki bi ji ne zaničevali niti bogovi. Dalje prih.

zvezane po združnih zvezah. Tako imamo sedaj v slovenskih pokrajinah Zadružno zvezo v Celju, Zadružno zvezo in Zvezo slovenskih zadrug v Ljubljani. Zadružništvo, in še posebej na zadružništvu sloneče posojilništvo na Slovenskem, je doseglo zlasti v zadnjem desetletju naravnost presenetljive uspehe. Posojilnice nahajamo že skoro v vseh večjih občinah. Dalje prih.

* * *

Tedenski sejem v Kranju dne 6. aprila 1908. Prignalo se je — konj, 96 glav domače goveje živine, 6 glav hrvaške goveje živine, 3 domačih telet, — hrvaških telet, 2 domačih prašičev, — hrvaških prašičev, — domačih ovc, — hrvaških ovc in — buš. — Pšenica K 10-80 proso K 7-60, rž K 9-50, oves K 8—, ajda K 8-75, fižol ribničan K —, mandalon K —, koks — in krompir 2-50 za 50 kg.

Podraženje masla. Sem od novoga leta je po tržiščih in od trgovcev s surovim maslom prav živahno poprašenje po maslu. Cena se mu prav zelo zvišuje. Vzrok temu je, ker se konsum vedno zvišuje, a produkt mu ne more zadostiti. Tako se je na Dunaju zvišala cena pri 100 kg surovega masla na 10 do 20 kron in onemu slabše vrste tudi za okroglo po 5 kg proti ceni, katera je valutirala v jeseni. Še bolj nego v Avstriji čuti se pomanjkanje masla v Nemčiji in v Angliji. Nemški trg se prav živo zanima za maslo čeških mlekarov. Še ne dolgo se je plačevalo surovo maslo na Češkem po 100 kg, franko železniška postaja in embalaža 240 do 250 K. A danes je poskočila cena celo na 270 K za 100 kg. Vsled tega je bil prisiljen dunajski trg zvišati ceno in kakor nam je dobro znano, se dunajski trgovci jako živo zanimajo in povprašujejo po blagu slovenskih, odnosno kranjskih mlekarov. Ponujajo se cene celo 280 K za 130 kg, kar dosedaj ni bilo v navadi. Glavni vzrok leži v tem, ker Angleži rabijo mnogo, mnogo masla, katerega pa za svojo potrebo ne dobe dovolj iz kolonij, kakor doslej. Zato so si osvojili evropski kontingent, predvsem holandsko in sibirsko maslo, katero se je poprej prodajalo v Nemčiji. Ker je nemškimi pokrajinam to maslo odtegnjeno, jeli so Nemci sklepati kupčije na Češkem, to pa skodi dunajskemu trgu, kateri je prisiljen iskati trgovskih zvez drugod. Od tod višje cene, ker išče nemški trg pokritja svojemu konsumu v Avstriji. V naših severnih sudetskih deželah se pripravljajo akcija, da ta višja cena maslu tudi trajno ostane, ne samo začasno, da se ohrani tuj trg nasproti konkurenci onih krajev, kjer so cenejša krmila in nižje delavske plače. Prav bi bilo, da se tudi kranjske mlekarne zavzamejo zato, da ne pridejo v položaj kakor lansko poletje, da so morale nekatere mlekarne začasno kar prenehati s svojim delovanjem, ker niso vedele nikamor z blagom. Posebno upoštevati je, da imamo Kranjci v poletju veliko masla, a v zimskem času pa silno pade nasproti množini poletja.

Okrajna hranilnica in posojilnica v Škofji Loki je imela preteklo sredo, dne 8. t. m. v dvorani mestnega županstva svoj sedmi redni letni občni zbor. Računski zaključek za leto 1907 se je enoglasno odobril in v istem letu doseženi čisti dobiček z znesku K 4626-12 tako-le razdelil: glavni deleži dobe 6%, obresti K 315-44, darila pa Zavod sv. Nikolaja v Trstu K 20—, Dijaška kuhinja v Kranju K 50—, Olepševalno društvo v Škofji Loki K 100—, Gasilno društvo v Škofji Loki K 50—, Ljudska knjižnica «Narodne čitalnice» v Škofji Loki K 70—, ostanek K 4020-68 se priklopi rezervnemu zakladu, ki znaša K 10.041-07 in bode torej s tem narastel na K 14.061-75. V imenu vseh članov načelstva je hranilnični predsednik g. Lovro Sušnik izjavil, da načelstvo ne zahteva za svoje delovanje nobene remuneracije. Občni zbor je to izjavo vzel na znanje in načelstvu izrekel zahvalo za tako nesebično in požrtvovalno delovanje. Nato so se za osmo poslovno leto izvolili sledeči gospodje v vodstvo hranilnice: Lovro Sušnik, predsednik, I. N. Koceli, podpredsednik, Anton Homan, Ivan Kosir, Leo Lavrič, Konrad Pecher in Avgust Nadilo, odborniki, Ervin Burdych, Andrej Jamnik in Niko Lenček, računski pregledniki.

Dopisi.

Delavski položaj v Ameriki.

Oregon City Oregon, 13. marca 1908.

Amerika, tista obljubljen dežela, po kateri se baje cedi mleko in med. in kamor je dosedaj na tisoče in tisoče evropskih delavcev poželjivo obrčalo svoje oči, je postala zavoljo svetovnoznane delavske krize za marsikaterega delavca in družino dežela revščine in bede. No, mi Slovenci na zapadnem kontingentu v Oregon City Oregon se še ne moremo posebno pritoževati, ker tukajšnja papirnica deluje še zmirom s polnim parom, razlika je le, da moramo delati za nekoliko manjšo plačo. Drugačna je pesem po večjih industrijskih krajih in mestih kot so Pitsburg, Chicago, Cleveland, Nev-York, St. Louis i. t. d., kjer velikanske železnicarne in druge tovarne ali popolnoma počivajo, ali pa delajo le s polovico pare. Po statistiki se razvidi, da je okroglo dva milijona delavcev v

Ameriki brez dela in veliko teh tudi brez jela. Posledica temu je, da so ropi in uboji na dnevnem redu in da se število tako imenovanih trampov neznansko množi. Marsikdo ho gotovo radoveden, zakaj da se v Ameriki ne dela. Ojgovor je pač enostaven, namreč nadprohukcija blaga na svetovnem trgu, kriza je bila in bode reden pojav pod sedanjim sistemom, ker dokler ni trg prenapoljen industrialnih izdelkov, delujejo tovarne s polnim parom neprenehoma noč in dan. Časopisi pa pojejo glorio o prosperiteti in blagostanju ameriških delavcev; kakor hitro pa je na trgu več izdelkov kakor se jih potrebuje, veleindustriji ne morejo več dobiti dobrih odjemalcev, začnejo cene istih rapidno padati. In posledica temu je, da trstni, lastniki tvornic in drugi pridaniči začnejo zapirati tovarne drug za drugim, ker ti ljudje puste delati delavcem le toliko časa, dokler cene izdelkom visoko stoje, da vlečejo mastne dividende, kakor hitro pa vidijo, da nimajo od delavcev gotovo mero dobička, pa vržejo delavce enostavno na cesto. Dasiravno so jim ti poprej s svojimi žulji spravili skupaj milijone ter se potem seveda lahko delavcem smejejo v pest. In ker ti delavci, ki ne delajo, seveda nimajo denarja si ne morejo kupiti niti najpotrebnejših stvari, je posledica temu, da morajo prodajalci oblek, čevljev, pohištva in drugi mali obrtniki, zopet odsloviti po nekaj uslužbencev, in tako se brezdelavna proletarska masa ali kakor jo je ekonom Marks imenoval, industrialna rezervna armada samaobsebi množi. Za kapitaliste je ta armada brezposelnih nsprecenljive vrednosti. Tvori zanje važno orožje, ker drži armado delajočih na uzdi, ker dokler je na razpolago dosti rezervnih delavcev, se lahko veleindustriji igrajo z delajočimi kakor salonski kavalirji s kartami po kavarnah. To je efekt, ki ga ne ovreže nobeni filistri. Saj se je tukajšnji multimilijonar Pierpont Morgan sam izrazil, da le želi, da bi se sedanja kriza še tako hitro ne končala, zakaj da to želi, je za zavednega delavca že povsem neumno vprašanje. Res je, da ima še Amerika za milijone in milijone delavcev dosti kruha, ker tukaj se še nahajajo nepregledne prerije, ki čakajo pridnih rok, da bi jih razoral in obsejal, zemlja je tem ljudem jako hvaležna in po preteku par let imajo stotero poplačan svoj trud. Ampak Slovenci, prišedši v Ameriko, ne grede na kmetije, prvič ker ne razumejo angleškega jezika in drugič ker jih nobeden ne pouči, naselijo se večinoma po mestih, kjer so velike tovarne ali pa po rudo- in premogokopih, kjer mislijo, da bodo denar zajemali z lopato; na vsak način je to za marsikaterega potem dobra šola. Seveda je tukajšnji poljeделец dosti bolj prefrigan kakor naš, svojo zemljo obdeluje z modernimi stroji, na Slovenskem je kmetijstvo še skoro na isti stopinji kot je bilo pred 100 leti, sin ravno tako orje in seje kakor ga je naučil njegov oče, in on nauči zopet svojega sina tako. Tako si lahko vsakdo raztolmači propadanje kmetičega stanu. Pri sedanjih mizeriji pa svetujem vsakega, ki tako zadolženemu kmetu, da kateri ima dosti črnega kruha doma, naj si nikar ne hodi v Ameriko iskat belega. Ko so časniki poročevalci vprašali našega dičnega vojnega tajnika Williama E. Tafta, ki kandidira za predsednika združenih držav Severne Amerike na republikanski listi, kaj storiti delavcu, ki je brez dela, kruha in strehe, je odgovoril, da Bog ve. Katoliški nadškof čikaški Owigley pa je odgovoril na isto vprašanje, da izstradan človek ima pravico krasti. Radoveden sem, kaj bi na to vprašanje odgovoril ljubljanski škof Jeglič ali sociolog Krek. Vsakemu, kateri količak prebira časnik, je gotovo še v spominu, kako sta bje najbolj informirana ljubljanski «Slovenec» in «Domoljub» vabila delavce v Ameriko ter jim obljubovala stalno delo za 50 let. — Kdo bi pa sedaj za te re-veže skrbel, ako bi bili šli na lim tem gospodom, morebiti Šušteršič ali Žitnik, jaz pravim, da Bog ve. Učeni gospodje okoli ljubljanskega «Slovenca» in «Domoljuba» pa mi gotovo ne bodo štel v zlo, ako jim povem na uho, da se ravno delavci v tistih krajih, kamor ste jih vabili, neznansko pritožujejo čez delo kakor tudi čez plačo. Mnogo bolj pametno je za Vas, ako zanaprej pazite na robu bankerota stoječe voditelje konsumnih društev in na device dvomljive čistosti razupitih Marijih družb, ker delavski položaj v Ameriki je za vas španska vas. No, pa saj se poznamo, da so naši fanatični klerikalci povsod enaki. Poznam občino na Gorenjskem, katere urad obstoji pravzaprav iz čveterih župnikov, vrhovni uradnik občine, to je župan pa niti vrh vaškega zvonika ne vidi, zakaj, no, zato ker gospodje hočejo tako imeti, pri njih je župan pravzaprav le slepo orodje klerikalne komande. Povejte izobraževalnemu društvu! v Preddvoru, da so buče debelejšje kot krompir in da repa ne raste na drevju in takoj bode zakričalo en par analfabetov: Križaj ga! Obiskal sem gomile pesnikov Jenka in Prešerna na pokopališču starodavnega mesta Kranja. S studom pa sem se moral obrniti preko črne Gorenjske in njenih politikujočih duhovnikov. Zakaj ti ljudje pojejo svobodomiselnemu pesniku prvaku slavo, saj je bil duhovnik tisti, ki je cel koš dragocenih Prešernovih rokopisov sežgal. Tudi mi imamo tukaj v Ameriki par tucatov slovenskih kaplanov in župnikov, ki po tukajšnjih klerikalnih listih prodajajo svoje pavilhanske prismo-darije, ter nas v svoji naivnosti še zmirom tolažijo s Slomšekovim izrekom «Moli in delaj»

Vendar ta izrek je izgubil pri delavcih za sedaj vso veljavo. Kako pa naj delata tista dva milijona delavcev, ako ne dobe delo, od same molitve pa mora iti človek lačen spat. Mi zavedni delavci pa korakamo naprej ter se ravnotoliko zmenimo za prazne napade naših prečastitih, kakor če bi psi lajali v luno. In ker smo se včasih doma v kakšni vaški krčmi v stari domovini pridusali fantje, tako tudi pri sedanjih mizerijah nismo pozabili na ženitev. In sicer smo imeli ta predpust dvoje porok. Nevesti sta prišli pred nedolгим časom iz stare domovine, obe kranjskim meščanom dobro znane, Valentina Bedenk in Marija Robljek. Ženin prve je Frank Sekne iz Velesovega pri Cerkljah, ženin druge pa Matevž Polajnar iz skalnate kokriske doline izpod visokih Grintavcev na Gorenjskem. Za tovarisa drugemu paru je bil g. Frank Šavs, za družico pa gospodična Nežika Justinova, prvemu pa M. Gančigaj z ravnoisto gospodično. Na ženitovanjski dan pa smo tukajsnji Slovenci obhajali le porokne priznane, kjer smo ob zvezah lepo doneče godbe pozabili vse britkosti in težave preteklih dni. A kaj nam prinese prihodnost, nam pokaže bližnja bodočnost. France Matevževčev.

Loške novice.

— V koprive je tresčil Sinkovec, ko nam je v «Slovenca» podtikal, da smo hoteli pri duhovščini očrniti gospoda Hafnerja, da smo pritiskali in t. d. Tem lažem nasproti pravimo mi le to, da bi se potrebovalo mnogo prifrarskega platna, da bi z njim zamašili usta, ki zevajo tako na široko. G. Hafnerja vendar vsi dobro poznamo, z nam je zrastel skupaj, ga pomilujemo, da se je pustil vleči od Sinkovca.

— Vse drugačne načrte je imel Sinkovec z njim. Vsak cigan vendar hvali svojo kobilo. Sinkovec pa je govoril o Hafnerju, da res ni sposoben za poslanca, da pa to ne de nič, bodo že drugi sposobnejši v zbornici! Hafner naj bi bil torej nekak «Stimmvieh». In mi naj bi ga obrekovali pri duhovščini?

— Sam Sinkovec dobro ve, da do zadnjih volitev v Lohi ni imel hujšega sovražnika, kakor mu je bil Hafner, ki mu je rekel vsa, samo človek ne. Zato ga menda še Sinkovec volil ni. Naj pove, če je to res ali ne.

— V «Slovenca» je pisal Sinkovec: «Klerikalci so dobili v Lohi 76 glasov, med temi 61 meščanskih» in se je na videz še tolkel ob prsi. Ako bi pa hoteli malo bolj ogledati si te njegove «meščane», bi povedali še marsikatero. Pa škoda za čas in papir. Omenjamo za danes le to, da sta dala glavni odstotek njegovih «meščanskih glasov» predmestji Karlovec in Studenec. Potem pa pridejo Lontržani. Ti pa imajo posebno lontrško politiko, in kdor pride z njo navskriž, je takoj obsojen.

— To je skušil tudi Sinkovec, ko je Lontržanom razkazoval načrte za podaljšanje farne cerkve sv. Jakoba. Rekli so mu, naj le načrte skrrije ali pa strga.

— Tega ni hotel Sinkovec, zato so ga Lontržani pometali iz občinskega odbora — in to je bilo najpametnejše delo v vsem njihovem dosedanjem političnem življenju.

— Sedaj pa kriče Sinkovčevi, oziroma Hafnerjevi volilci, da smo naprednjaki prodali Loko. To se vidi, kako daleč sega politična modrost teh «meščanov», da se pospnejo do tako abotne trditve!

— Tiskana vabila je razposiljal Sinkovec koncem meseca marca na razne Ločane in jih milo vabil za pristop k katoliškemu izobraževalnemu društvu na Lontrgu. Našim čitateljem je to seveda že znano in v zadnjem «Gorenjcu» smo djali to vabilo malo na kritično rešeto. Tudi danes hočemo še katero povedati.

— Na koncu teh vabil je Sinkovec s prav majhnimi črkami pristavil opombo, da bo društveni sluga že prve dni aprila hodil okrog z nabiralno poljo, da bi mu dali denar. Aha, brez denarja vendar ne gre in tega potrebuje njegovo katoliško društvo, če hoče obstati.

— Čudimo se le, ker Sinkovec toliko obljubljuje, da v teh tiskanih vabilih ne reče še to, da dobi vsak član tega katoliškega društva tudi pravo vožnjo in prehrano na romarska pota. Seveda ima Sinkovec pri tem slabe izkušnje. Lansko leto na Veliki Šmaren, ko ima kmet največ dela, je v najhujši vročini stlačil v en vlak 600 romarjev. Vlak je veljal par sto kron. Zglašenih je bilo okoli 400 romarjev. Romalo jih je pa 600. Vsak romar je plačal po 8 kron.

— Takrat je preostalo okoli 1600. «Kam jih je Sinkovec dejal,» so popraševali hribovci. Zahtevajo naj, da se položijo tisti računi, pa bodo vedeli.

— Namesto razširjati sovraštvo i. t. d. naj bi Sinkovec že enkrat razširil cerkev sv. Jakoba, če ima pogum! Saj je kazal načrte. Ko jih je razstavil pri Papatu, jih je bilo kar celo okno polno. Na tistih načrtih je bil videti posebno velik prostor pred cerkvijo. To vam je bil prostor pred cerkvijo za tiskovno načrto, tako širok in tako zračen, da so se videli Grintovci.

— Če je kaj resnicoljuben, bo Sinkovec sam priznal, da je farna cerkev v sedanjem obsegu

še veliko prevelika. Pri njegovih pridigah je taka praznota v cerkvi, da bi ljudje spali lahko na klopeh.

— To pa je res, da je ni tako zanemarejene in zaprašene cerkve od zunaj in znotraj, kakor je naša farna cerkev. Naj bi se Sinkovec pobrigal malo bolj za popravo cerkve, kakor pa za popravo tistih duš, ki ne bodo nikoli počivale v njegovem naročju.

— Pred kakimi 3 ali 4 tedni je v Lohi zboroval konzorcij za zgradbo železnice Škofja Loka-Zelezniki. Takrat so vsa poročila izvenela v to, da se dolgo časa ne bo iz te moke kruha. Državni poslanec Čoč pa je železnico stresal kar iz rokava. Govoril je nekaj o «interesentih».

— In to besedo «interesent» je ponavljal in venomer metal iz sebe, da se mu je zdelo tako interesantno — najbrž jo je profitiral v državnem zboru.

— Povedal je Čoč, da ne bo treba nič plačevati za to železnico, ker bodo dežele dobile milijone od poviksanja davka na žganja.

— Ali mu kdo to verjame? Če ne, pa naj gre jutri, v nedeljo, v Zeleznike, tam bo občni zbor za to železnico in bo zopet izvedel kaj interesantnega.

Radovljiške novice.

— Odbor naše bujno se razvijačo posojilnice za upravno l. 1908 je in sicer načelnstvo: dr. J. Vilfan, predsednik, Iv. Sartori, podpredsednik, odborniki: Rudolf Kunstelj, Franc Mrak in Josip Pogačnik. — Nadzorstvo tvorijo člani: Anton Treven, predsednik, Oton Homann, Franz Papler, Rikard Schrey in Ivan Žark. — Uradništvo je: Dragotin Pohl, tajnik in Peter Prapotnik, knjigovodja.

— V nedeljo, dne 5. aprila, popoldne je umrl obče priljubljeni titularni stražmojster Miha Mavc v najlepši dobi 29 let po dolgi in mučni boleznici, ki si jo je nakopal v naporni službi. Zapuščena mater, za katero je prav sinovsko skrbel. V torek ob pol 6. popoldne so ga odpeljali na njegov dom k M. Dev. Polje, kjer so ga pokopali v sredo dopoldne. Pogreb, katerega so se udeležili v lepem številu njegovih tovariših, je pričal, da je bil pokojnik obče priljubljen. Lahki mu zemlja!

— Naš neumorni gledališki odsek združenih podružnic sv. Cirila in Metoda se je menda poslovil za letošnjo pomlad od občinstva s svojo skrbno nastudirano in dobro vprizorjeno igro «Cigani», ki se je ponovila dne 5. aprila v prostorih g. R. Kunstlja. Žal, da je bil obisk radi skrajno neugodnega vremena srednji. Kljub temu smo opazili sosede z Jesenic in Koroške Bele. Gledališkemu odseku pa kličemo: Hvala vam za duševni užitek, ki ste ga nam nudili v pretečeni gledališki dobi. Na veselo svidenje v jeseni!

— Ta teden so pričeli s konečnim delom na zvoniku naše dekanjske cerkve. Zvonik bo pravi kras radovljiškega mesta in g. dekanu moramo le čestitati, da se je lotil tako težkega, a hvaležnega dela.

— Pivovarna bavarskih podjetnikov je za Radovljico zmrznila. Sedaj jo nameravajo menda sezidati v Lescah. A dozdeva se nam, da bo še precej Save steklo proti morju, predno dobe Lesce to podjetje.

— O občnem zboru bolniške blagajne v Radovljici prinesemo poročilo prihodnjic.

— Centralna kuhinja — kakor nam pise nekdo iz Radovljice — naj bi se osnovala v Radovljici. Pomen te osnove bil bi zares — daleko sežen, dasi stvar na prvi pogled zbuja smehljaj in tehtne pomisleke. Pa živimo v XX. stoletju, ko napredek koraka z orjasko silo dalje. Za centralno kuhinjo bo treba pred vsem kapitala, s katerim naj se sezida posebno poslopje, v katerem bi bili nameščeni veliki kuhinjski, jedilni in drugi potrebni prostori. A ta kapital bi se obrestoval in amortiziral iz dohodka. Glavno je, ako se prihlasi dovolj rodbin in posameznikov. Resnica je, da bi bilo s centralno kuhinjo odvzeto ženam in gospodinjam težko breme in bi se njih delavnost porabila plodonosno na drugem polju domačega napredka. O stvari bomo govorili kaj več, ako se bolj približa uresničbi.

Kmetijsko poučno potovanje na Češko.

C. kr. kmetijska družba kranjska namerava prirediti povodom letošnje jubilejne razstave v Pragi gospodarsko-poučen izlet na Češko.

Po dogovoru z deželnim kulturnim svetom za kraljevstvo Češko v Pragi se je že sedaj sestavil za to potovanje naslednji načrt: Izlet bo trajal 10 do 12 dni in se bo vršil meseca julija ali avgusta (v šolskih počitnicah). Udeleženci se odpeljejo z večernim vlakom, ki odhaja z Jesenic ob osmih zvečer, in pridejo zjutraj ob osmih v češke Budjevice. Tam se prične s poučnim ogledavanjem, in sicer:

1. dan. Ogled gospodarske šole in kakega vzornega kmetijstva, kjer bo videti rejo južnočeških konj češkega plemena (najbrž v Plavi). Obed in prenočišče bo v Budjevicah.

2. dan. Ogled krasnega veleposestva kneza Schwarzenberga, in sicer gradu v Hluboki in vzor-

nega dvora Vondrova. Obed v Budjevicah. — Popoldne ogled postaje za obdelovanje barja v Zaiši, vožnja v Tabor in prenočišče tam.

3. dan. Ogled staroslavnega mesta Tabora, kralj. češke kmetijske akademije, družbene mlekarne s parno silo. Z večernim vlakom v Prago.

4., 5. in 6. dan v Pragi. Tukaj ogled Prage in njenih starožitnosti, obisk in ogled razstave, dalje ogled prve češke akcijske mlekarne v Nuslích, Freyve mlekarne in sladkorne tvornice v Visočaních, in če bo čas dopuščal, fiziološke ter mlarske postaje. Hrana in prenočišče v Pragi.

7. dan. Izlet s parnikom po novo kanalizirani reki Vltavi, in sicer najprej v Trojo. Tukaj ogled češkega pomologičnega (sadjarskega) zavoda, potem v Melnik, ogled vinarske šole, vinogradov in kleti. Prenočišče v Melniku.

8. dan. Vožnja čez Štjetje v Lovosice. Med potom ogled hmelnic pri Počapljih, ogled tvornice za porabo sadja v Třebenicah; dalje v mesto Rovdnice, tukaj ogled tvornice za pluge in stroje za žetev, odtod v Berkovice in z vlakom v Prago. Prenočišče v Pragi.

9. dan. Iz Prage v Novo vas pri Kolinu, tukaj ogled vzornega vrtnarstva, v Kolinu ogled okrajne drevnice in v Lošaních ogled kmetijske elektrarne, v Kutlích ogled vzornega kmetijstva g. Prokupka. Vožnja v Kutno goro. Ogled kmetijske šole, kakega vzornega malega posestva in skladišča za žito, velikih nasadov hrena v okolici, znamenitosti mesta in odtod odhod nazaj v Prago ali pa naprej čez Iglavo, Znojmo na Dunaj. Če bo zadostno število takih, ki se zato zanimajo, bi se lahko med potom na Dunaj ogledalo mesto Rec s slovečimi vinogradi in kletmi, dalje mesto Korneuburg s poskusnimi nasadi in Klosterneburg, tukaj višja vinarska šola in sloveče kleti tamošnjega samostana.

Vsa vožnja iz Ljubljane na vsej progi (tja čez Linec, nazaj čez Dunaj) bo veljala v III. razredu okrog 60 kron (v drugem razredu tretjino več), hkrati in prenočišče kakih 10 kron na dan, tako da bo vse potovanje veljalo največ 200 kron za osebo. Za strokovno vodstvo bo tudi skrbnjeno. Izlet bo vodil g. c. kr. vinarski nadzornik B. Skedlický, ki mu bo češki deželni kulturni svet pridobil kakega domačega kmetijskega potovalnega učitelja. Izlet se bo vršil, če se oglasi vsaj 20 udeležencev. Prijave za udeležbo sprejema c. kr. kmetijska družba že sedaj, najpozneje pa do 1. julija t. l. Na poznejše zglasitve se ne bo oziralo. K zglasitvi je pridejati 50 kron za nakup okroglega listka in je treba povedati, ali se udeleženec želi nazaj voziti čez Dunaj, ali čez Prago, Linec, Jesenice. Daljša poročila bo objavljala c. kr. kmetijska družba v «Kmetovalcu», ki prinese tudi popis in slike nekaterih teh slovečih in lepih krajev.

Pozor, Pavšlarjevi volilci!

Gospod Tomaž Pavšlar še vedno ni razkril velike tajnosti, katere je obljubil svojim volilcem razodeti 1. marca. Primito ga za ušesa, „zavedni“ volilci, in zahtevajte pojasnila.

Zgodovinski in slovstveni pregled za prihodnji teden.

12. aprila: 1809. Tirolci se upro proti Bavarcem, Andrej Hofer osvoji Inomost.

13. aprila: 1695. † Francoski pravljicar Jean de Lafontaine. — 1735. * Pisatelj Marka Pohl in v Ljubljani. — 1814. * Jezikoslovec Juri (Oroslav) Caf na Rečici pri Mariboru. — 1823. * Pisatelj dr. Vincenc Klun v Ljubljani. — 1855. * Slikar Juri Šubic v Poljanah.

14. aprila: 1586. V Gradcu ustanove vseučilišče. — 1759. † Skladatelj G. F. Händel (Gallus, Petelin). — 1770. * Pisatelj Juri Kosmač v Ložu. — 1865. Abraham Lincoln, predsednik Združenih držav v Severni Ameriki, umorjen. — 1885. † Pisatelj Juri Volc v Ljubljani. — 1895. Silovit potres v Ljubljani. — 1902. † Slovnica in pisatelj pater Ladislav Hrovat v Novem mestu.

15. aprila: — 1632. Švedski kralj Gustav Adolf premaga Tilija ob Lehi. — 1771. * Karel Filip knez Schwarzenberg, zmagalet v bitki pri Lipskem l. 1813. — 1821. Začne se grška osvobodilna vojna. — 1896. † Jezikoslovec dr. Vatroslav Oblak v Celju. — 1903. † Slavni češki slikar Vaclav Brožík.

16. aprila: 1786. * Janez Franklin, raziskovalec krajev severnega tečaja. — 1788. † Naravoslovec Buffon. — 1781. * Pisatelj Jožef Poklukar v Gorjah. — 1825. † Socialni teoretik Saint Simon. — 1874. † Pisatelj dr. Jožef Progač v Novigrad (Castelnuovo). — 1870. † Zaslužni slovenski kartograf Peter Kozler.

17. aprila. 1711. † Cesar Jožef I. — 1744. * Friderik König, ki je sestavljal prvo brzotiskalnico. — 1777. * Pisatelj I. Zemlja. — 1782. * Naravoslovec Charles Darwin. — 1790. † Slavni državnik Benjamin Franklin, izumitelj strelododa.

18. aprila: 1797. Preliminarni mir v Leobnu, ki je bil podlaga končne mirovne pogodbe v Carnpoformiju. — 1819. * Pesnik in skladatelj Juri Fleišman v Beričevem. — 1820. * Skladatelj France pl. Suppé. — † 1873. † Slavniki kemik Just pl. Liebig. — 1894. † Mladinski pisatelj Ivan Tomšič v Ljubljani, ustanovitelj in dolgoletni urednik otroškega lista «Vrtec».

Godovi prihodnjega tedna:

12. Ljubomir, Milotina, Saba; 13. Hermengild, Kajimir, Negojica, Pravomila; 14. Lambert Godimir, Jaroslav; 15. Helena, Gestirad; 16. Kabist, Božena, Božislava, Tešivoj; 17. Rudolf, Gosinka; 18. Apolonij, Gradislava, Slaviša.

Sejmi na Gorenjskem prih. teden:

15. na Skarnčini.

V Kranju, dne 11. aprila 1908.

Državni zbor je z veliko večino sprejel predlogo o rekrutnem kontingentu. — V včerajšnji seji je vložil poslanec Hribar predlog radi ambulance na progi Trst-Jesenice-Št. Vid.

V proračunskem oledku je slovenski klerikalni poslanec Zitnik izjavil, da je načeloma nasproten ustanovitvi samoslovenskih gimnazij, češ, da se morajo fantje naučiti nemški, kakor bi to v samoslovenskih gimnazijah ne slo. To Vam je zagovornik slovenskega šolstva.

Zakon o podpiranju rezervistovskih družin, ki so poklicani na orožne vaje, je vlada predložila državnemu zboru. Kakor znano, da so socialni demokratje zahtevali tak zakon takoj po volitvah in so tudi sami predložili primeren načrt, ki smo ga svoječasno objavili. Načrt vlade določa podpore samo za družine tistih rezervistov, ki so odvisni od zaslužka in ki izgube zaslužek, če se jih pokliče na orožne vaje. Podpora znaša polovico poprečne dohoda, ki se plačuje v dotičnem sodnem okraju. Najvišja podpora ne more presežati 2 kron.

V srbski skupščini je bila v petek v razpravi kraljeva civilna lista in prestolonaslednikova apanaža. Za kralja se zahteva 1.200.000 dinarjev, kar je zbornica sprejela. Za prestolonaslednika in ostale člane kraljevske hiše se zahteva 300.000 dinarjev. Mladoradikalec Prodanović je dejal, da je prišla ta zahteva protustavno v proračun. Ministrski predsednik Pašić je odgovoril, da apanaža ni protustavna. Poslanec Katić je na to dejal, da igra Pašić že ulogo portugiskega Francota, ki je tudi protipostavno zvišal civilno listo.

Ruska vlada je v zadnjih časih skoraj vsiljivo razširjala vesti o pomirbi po deželi. Dobri ljudje so že začeli verjeti, da je revolucija popolnoma poteptana. A vendar prihajajo z druge strani vsak hip poročila, da neprenehoma vre in kipi in sicer na vseh koncih in krajih. Prav v zadnjem času je policija razkrila dve zaroti, ki spominjata na najviharnejše čase revolucije. Na črnem morju so se zarotili mornarji, da izvrše nekaj podobnega, kakor nekdanja bojna ladja «Knjaz Potemkin». Mornarica bi bila zapustila luko, na morju bi bili mornarji pometali častnike, kar jih ni bilo v zaroti, z ladij, pa bi se vrnila pred Odeso, da bi jo bombardirala, zavzela in ustanovila neodvisno vlado. V Peterburgu so pa razkrili vojaško zaroto. Dvesto ljudi so zaprli; med njimi je več političnih voditeljev, dijakov, učiteljev in vojakov. O varnosti carizma se more torej kvečjemu sanjati.

Novičar.

Kolodvorsko vprašanje v Kranju. Graditeljem Rudolfove železnice se pač ni niti sanjalo, kako ogromen promet se bo razvil v kratkem času na progi Ljubljana—Trbiž, ki se danes prišteva med najdobitke nosnejše črte državnih železnic. Prometne naprave gorenjske železnice, zlasti na nekaterih postajah so se po preteku nekaj malo let po otvoritvi izkazale nedostadne in menda nikjer ne v toliki meri kakor na kranjskem kolodvoru. Štacija v Kranju takoj iz prvega početka ni vztrezala potrebam. Tekom let se je izkušalo od pomoči vedno občutnejšim nedostatkom s krpanjem na poslopjih in tirih, toda vse te malenkostne poprave niso nikdar zadoščale in sedaj celo ne morejo več zadoščati zahtevam zmerom bolj naraščajočega osebnega in tovornega prometa. Kolodvorsko poslopje, je z ozirom na velikanski osebni promet (največji na kranjski črti državnih železnic) mnogo pretesno. Potniki v vestibulu in čakalnicah večkrat ne dobé prostora, tako da morajo časih po zimi zunaj zmrzovati. Za udobnost potujočega občinstva sploh ni skrbjeno, o kaki garderobi ni govora. Prostora za prtljago je docela nedostaten. Zlasti ob tržnih dneh je dohod k čakalnicam zabarikadiran s prtljago, priročna prtljaga se pa shranjuje v mali postajni pisarni, kjer se uradniki že itak komaj gibljejo. Naravnost skandalozno je prostostoječe stranišče, ki je v zimskem času in ob nalivih skoro nepristopno. Voda v kolodvorskem vodnjaku je nerabna in zdravju škodljiva (pripetil se je že slučaj legarja). Skladišča zdavnaj več ne zadostujejo in že celo pomankljiva je naprava tirov. Ob velikem navalu, posebno v jeseni so porazdeljeni za Kranj

določeni vozovi časih kar po cel teden na vseh štacijah od Ljubljane do Lesec, ker zanje na tukajšnji postaji ni prostora. Na sedaj obstoječih dveh takozvanih odrezanih tirih (Stutzgeleise) stoje vozovi šestokrat kar po več dni. S tem smo naveli seveda le glavne hibe kranjske postaje. Te razmere bodo z otvoritvijo tržiške proge postale nevdržljive, radi česar so poklicani faktorji, zahtevajoč od pomoči že opetovano posredovali pri železnični upravi. Glasom zapisnika o komisijalnem obhodu za tržiško železnico julija meseca 1904 je pri tej priliki v imenu kranjske občine opozarjal župan K. Šavnik na neizogibno potrebno razširjanje, odnosno premestitev kranjskega kolodvora. Navzoča zastopnika deželnega odbora, deželni odbornik P. Grasselli in nadinženir J. Sbrizaj sta se v polnem obsegu pridružila izjavi kranjskega župana. Kranjska občina je v vlogah, opremljenih vsestransko z nepobitnim statističnim gradivom, zaprosila tako pri tržiškem ravnateljstvu kakor tudi neposredno pri železniškem ministrstvu, saniranja neznosnih razmer na kranjski postaji. Bivši državni poslanec dr. Ferjančič se je s hvalevredno vnemo potezal v ministrstvu za vresničenje opravičenih želja tukajšnjega prebivalstva. Na nujni predlog C. Pirca v seji z dne 30. dec. 1904 je trgovska in obrtniška zbornica sklenila soglasno odposlati prošnjo na železniško ministrstvo, da se sedanji kolodvor v Kranju, ki že zdavnaj ne ustreza več prometnim zahtevam, premesti in se zgradi novo poslopje ob državni cesti, ki je železnična last in se nahaja prav tam, kjer bo državna cesta prehajala na novo projektirani državni železni most čez Savo. Vsa akcija ni imela željenega vspeha, ker so odločilni krogi na Dunaju dosledno zastopali stališče, da treba počakati, kake razmere bodo nastale po otvoritvi bohinjke železnice, češ, da bo le-ta zadostno razbremenila progo Ljubljana-Trbiž. Vseled nove železnice se pa promet na kranjski štaciji ni ne le zmanjšal, marveč obratno nepričakovano močno dvignil, tako da je danes postaja Kranj glede obsežnosti prometa — glasom uradnih statističnih podatkov — za Trstom prva v okrožju tržiškega železničnega ravnateljstva in prekaša v tem pogledu za precej še celo Gorico. Z ozirom na ta dejstva se je sprožila nova akcija. Po posredovanju dež. poslanca C. Pirca je ljubljanski župan in državni poslanec I. Hribar pri zborovanju državnega železničnega sveta lani majnika meseca na podlagi obsežne spomenice odločno zahteval odstranitev na kranjski štaciji obstoječih škandaloznih razmer in to zlasti glede na skorajšnjo otvoritev tržiške železnice. Državni poslanec J. Pogačnik je interpeliral v državnem zboru radi naše postaje. Tržiška direkcija sama pa je predlagala premestitev ali vsaj korenito prezidavo kranjskega kolodvora. Konečno je uvidela železnična uprava, da mora nekaj ukreniti. Vršila so se dolgotrajna pogajanja mej ministrstvom in tržiško direkcijo in sad teh pogajanj je bil komisijalni obhod za «razširjenje» kranjskega kolodvora dne 3. t. m. Zastopnik železniškega ravnateljstva je sicer prinesel seboj prav lep načrt za razširjanje, zatrjujoč, da se bo razširjanje z ozirom na razpoloživa gmatna sredstva izvršila polagoma, a načrt sam pa ni bil predmet razpravi, marveč le naprava enega celega odrezanega tira! Kakor smo že zadnjič omenili, so zastopniki občine in trgovske ter obrtne zbornice zopet odločno zahtevali, da se čimprej odpravijo nevdržljive razmere na kranjski štaciji. Povdarjalo se je posebno, da tu ne pomaga nobeno krpanje in da je mogoče v okom priti vsem nedostatkom le s premestitvijo kolodvora. Zdelo se nam je potrebno nekoliko obsirnejše baviti se s to zadevo, ker se je g. Tomažu Pavšlarju zljubilo v neki okrožnici dan pred deželnozborsko volitvijo očitati občinskemu svetu, da je glede kolodvorskega vprašanja zamudil pravo priliko in da je edini poslanec «Slovenske Ljudske Stranke» Pogačnik interpeliral ministra. Menda smo sami povzročili to očitanje, ker ni naša navađa obešati vsakega koraka na veliki zvon, a če bi bil gosp. Pavšlar resen in takten človek, bi se bil saj kot kandidat moral nekoliko pobrigati za razmere, predno je občinskemu odboru zabrusil v obraz lažnivo predbacivanje in to posebno zadnji dan pred volitvijo, ko njegove trditve ni bilo mogoče več ovreči. «Mož dela» je pač mnenja, da delo obstaja v zabavljanju po gostilnah, naj ima to zabavljanje kaj podlage ali ne. Nekaj kalinov se dobi vedno, da se vsedejo tudi na take limanice.

† **Peter Mayr.** V četrtek ob 7. uri jutraj je preminul odlični naš somesčan, g. Peter Mayr, posestnik, častni član «Sokola», občinski odbornik, član ravnateljstva in upravnega odbora «Mestne hranilnice», predsednik Ciril-Methodove moške podružnice, odbornik «Dijaske kuhinje» i. t. d. Za njima žaluje bridko prizadeta vdova s sesteri mladoletnimi otroci. Spoštovani pokojnik je dosegel jedva 54 let svoje dobe in že ga je odvzela po dolgi, mučni bolezni neumila usoda njegovi rodbini, kateri je bil vedno skrben oče in soprog. V javnem oziru je stal mož osobito v času narodnega preporoda v kranjskih mestih v prvih vrstah slovenskih probuditeljev v Kranju. Vedno je držal visoko prapor Slovenstva, vedno se je živo zanimal za občinske zadeve mesta Kranja, brigal se je svoječasno kot marljiv tajnik za prospeh našega gasilnega društva ter bil kot zastopnik v vseh ob-

činskih upravnih korporacijah vesten delavec. Dokaz temu, častno članstvo «Sokola» in pa funkcije, katere je zavzemal v javnem življenju. Blagi pokojnik je bil ljubezniv in zvest prijatelj, pred boleznijo vesel in dober družabnik, predvsem pa mož pošteni in mož-beseda. S prijateljem Petrom Mayerjem lega v grob mož, kateremu nihče ne more odrekati osebnega spoštovanja. Za javnost pa izgubimo moža, ki se je trudil vsepovsod po svojih močeh, da koristi občini in domovini slovenski. Bodi mu ohranjen blag in ljub spomin!

Opozorjamo slavno p. n. občinstvo na današnji in jutrišnji koncert tukajšnje narodne čitalnice, ki se vrši v Sokolovi dvorani v Kranju. Začetek danes točno ob poldevetih zvečer, jutri pa ob petih popoldne.

Je-li klerikalcem vse dovoljeno? Pred kratkim je zborovala v Kranju politična kmečka zveza za kranjski okraj. Delovanje te zveze obstoji menda v tem, kadar se napihuje znani kričavi profesor Jac. Letos se je podal na politično agitacijo te zveze tudi mlekarški konzulent c. kr. deželne vlade kranjske Jakob Legvart. Čudno, da je temu možu vse dovoljeno. Ni dolgo tega, kar je govoril na nekem politično sklicanem shodu kmečke zveze za kamniški okraj. Mi vprašamo, zakaj drugi učitelji kmetijstva doma čepe in jih oblije kar mrzel pot, če le od daleč čujejo besedo politika. Kar je dovoljeno Jakobu Legvartu, to mora biti tudi drugim, oziroma kar je prepovedano drugim, to bi moralo veljati tudi za Jakoba Legvarta. Ali pa drugi ne znajo te skrivnosti kakor strokovnjak Jakob, da golob (!) vali 6 do 8 jajec, oziroma da se mora mlademu piščancu polagati v prvi mladosti 6 do 8 trdo kuhanih jajec! Kaj je na tem? Spominjamo se dobro, kakšen krik so zagnali štajerski klerikalci, ker je nekoč nek tamošnji kmetijski učitelj govoril na nekem shodu. Čudna so pota božje vsevednosti!

Velikonočnih razglednic «Družbe sv. Cirila in Metoda» se je prodalo do sedaj okoli 15.000, a na razpologo jih je približno še toliko. Pač žalostno spričevalo bi si dali Slovenci, ako bi pokazali le toliko zanimanja za naše edino obmejno obrambno društvo, da se niti 30.000 razglednic temu v korist ne more razpečati. Prosi se toraj slovensko občinstvo, da se ga malo bolj pridno po njih, pred vsem pa se opozarja nanje družbine podružnice.

Novo društvo. Ustanovilo se je «Društvo za otroško varstvo in mladinsko skrb» v sodnem okraju Kranj.

Izvanredni občni zbor «Olepševalnega društva» v Kranju. «Olepševalno društvo» v Kranju je imelo izvanredni občni zbor dne 4. aprila t. l. ob 1/2 9. uri zvečer v gostilni na «Novi postji». Predsednik g. Anton Peterlin, c. kr. profesor, otvori zborovanje, pozdravi člane, ki so prišli v večjem številu na občni zbor kakor običajno in poroča o odborovem delovanju izza zadnjega občnega zbora, ki se je vršil dne 17. novembra l. 1907. — Uredništvu «Illustrierter Wegweiser durch Kurorte, Sommerfrischen und Hotels» (izdaja: Abteilung; Fremdenverkehr «Fremdenblätter» na Dunaju) so se poslali zaželjeni podatki o klimatičnih razmerah iz Kranja in se je določila potrebna vsota za tekst in podobo Kranja, ki se objavi v imenovanem «Wegweiser». — S posredovanjem g. Steinbauerja, c. kr. gozdnega komisarja v Kranju, se je naročilo 3000 smrekovih sadik za nasade pod Gašteljem. — Pašnik, ki leži pod državno cesto Kranj Ljubljana in se razteza od Jelena do Majdiča, se je uredil, ondi nakopičeno blato se je odstranilo in svet posejal z deteljo. — Odbor je bil v stalni pisarni zvezi z društvom za promet tujcev v Ljubljani in je po njegovem naročilu prodal okrog 60 slik, ki kažejo razne kraje in naravne lepote na Kranjskem. Poročevalec se je udeležil zborovanja interesentov za tujski promet, ki se je vršil dne 29. marca t. l. na Bledu in pri katerem se je sklenilo, da se priredi poučno potovanje kranjskih gostilničarjev na Dunaj in da se začne izdajati strokovni list «Promet in gostilna». — Odbor se je principiarno izrazil, da društvo najame od g. Ivana Cofa gostilno na Šmarjetni gori. — Končno zahvali predsednik g. Rudolfa Kokalja, ki je društvu podaril lepo knjigo za vpisovanje poročil o društvenih sejah in zborih. Blagajnik g. Anton Šlamberger, c. kr. notar, poroča, da je imelo društvo v času od 17. novembra 1907 do 4. aprila 1908 dohodkov 533-36 K, stroškov pa 71-20 K. V blagajni ostane torej 462-16 K. Ako se ta preostanek prišteje k vsoti 2231-51 K, ki je naložena v mestni hranilnici v Kranju znaša društveno imetje danes 2694-67 K gotovine. — Na predlog g. dr. Jos. Kušarja se vzame blagajnikovo poročilo na znanje. Predsednik prebere izpremenjena društvena pravila, katera je priredil društveni odbor in jih potrdil v svoji seji dne 18. marca t. l. Bistvena izprememba obstoji v tem, da se glasi društva odslej: «Društvo za privabitev tujcev in za olupšavo Kranja z okolico». Društvo razširi torej svoj delokrog v toliko, da skrbi za privabitev tujcev v Kranj in okolico in stori v ta namen vse potrebne korake. Glede novih pravil se je vnela daljša debata, v katero so posegli gg. dr. J. Kušar, Ciril Pirc in predsednik. Predložena pravila so se nato sprejela z neznatnimi izpremembami. Pri slučajnostih stavi g. Ciril Pirc vprašanje, ali odobri odbor sklep odbora, da najame društvo gostilno na Šmarjetni gori za mesečnih 60 K. Po pojasnitih,

ki jih dajo oziroma zahtevajo gg. Vinko Majdič, dr. J. Kušar in Rudolf Kokalj, ki prebere tudi osnutek najemne pogodbe z Ivanom Cofom, sklenski odbor, da se najame imenovana gostilna. — Predsednik predlaga, da sestavi društvo seznamov z mesečnimi dobri prostih stanovanj in dožena dogovorno z mestno občino stalni vozni tarif za razne ture. Sprejeto. G. Makso Pirnat prosi navzoče člane, da podpirajo odbor pri oskrbljevanju in varovanju društvenih nasadov; vsak poskodbu, ki jo opazijo pri nasadih, naj nemudoma naznanijo odboru. — G. Zdravko Novak naroča odboru, naj pravočasno poskrbi, da ne bodo zopet nepoklicane osebe zažigale trave v Savskem drevoredu, ker se ponavlja skoro vsako pomlad. Nato zahvali predsednik navzoče za udeležbo in zaključil zborovanje, katerega se je udeležilo tekom 28 let, kar obstoji društvo, prvokrat tudi lepo število mestnih dam.

Gostilna na Šmarjetni gori. Odbor «Olepševalnega društva» v Kranju je oddal v svoji seji dne 10. t. m. gostilno na Šmarjetni gori v najem g. Jerneju Škoficu, doslej gostilničarju pri «Slonu» (Zumru). Gostilna se otvori na Veliko nedeljo. Za dobro pijačo, vkusna jedila in točno postrežbo se bo skrbelo. Tem potom se naznanja, da je gostilna na Šmarjetni gori pristopna vsakemu brez vstopnine.

Dovozna cesta h kolodvoru v Trzinu. Zgradba te ceste se dosedaj še ni mogla oddati, ker proizvedla trdka Gasner & Glanzmann nepotrebne sitnosti. Če bi se tedaj kolodvor v Trzinu ne mogel odpreti, kriva bo temu omenjena trdka v svojimi pretiranimi zahtevami.

Olepševalno društvo v Škofji Loki tem potom izreka najskrenejšo zahvalo slavni okrajni hranilnici in posojilnici v Škofji Loki za veledušno podporo 100 K v društvene namene.

Zborovanje za nakup blejskega grada priredi jutri v nedeljo popoldne društvo za povzdigo prometa tujcev na Bledu. Poročevalec g. dr. Lavrenčič, odbornik deželne zveze društev za povzdigo prometa tujcev.

Kje so, kaj delajo nabiralniki družbe sv. Cirila in Metoda iz leta 1898? Prosimo vse one rodoljube, ki so omenjeno leto prejeli nabiralnike, da blagovoljivo družbi poročati, kje se taisti nahajajo. Morda leže kje polni prahu zametani med staro šaro. Usmilite se jih, oznažite jih in poskrbite jim namenjeno delo. Zanesljivo pa pričakujemo, da nas obvestite vsi, katerim so se pred desetimi leti zaupali o teh nabiralnikih.

Poneverjenje. Iz Bohinja se piše: V nedeljo je orožnik odvedel v zapor pismonošo Valentina Stareta iz Srednje vasi, ki je prejemal od strank denar, ne da bi ga bil oddal pošti. Očividno je bilo to poneverjenje, kajti Stare je živel že dlje časa potratno in si privoščil vsakovrstne športe, dasi je imel le 30 kron mesečne plače. Ljudje so več kot za dvatisoč kron oskudovani.

Iz šolske službe. V Senčurju je nastavljena stalno gđ. Amalija Keclj. Za provizorično učiteljico v Kokri je nameščena gđ. Alojzija Štebi.

† **Dr. Emil Klimek.** V Celovcu je umrl dne 8. t. m. okrožni zdravnik na Bledu g. dr. Emil Klimek po daljši bolezni. Pokojnik, rojen Poljak, se je pred kakimi 12 leti naselil na Bledu, kjer si je s svojim mirnim, prikupljivim značajem kmalu pridobil srca vseh, ki so ga poznali, kot zdravnika so ga zelo cenili. Tudi v občinskem odboru je kot veren pristaš napredne stranke s svojim bogatim znanjem in veliko izkušnostjo mnogo pripomogel, da se je blejska letoviška občina tako krasno razvila. Bodi blagemu rajnkemu, ki zapušča vdovo in 4 nedolžne otročičke, časten pomnil!

Železnica Škofja Loka-Železniki. Odbor za predela zgradbe železnice Škofja Loka-Železniki sklicuje na dan 12. aprila v Železniki občni zbor.

Po kamniškem okraju je minuli mesec slemopil neki okoli 35 let star, čedno oblečen človek ter ljudem pripovedoval, da je poslan z nekim patrom pobirat po deželi milodare za novi oltar v romanski cerkvi na Brezju. In dobili so se kalini, ki so šli goljufu na limanice.

Bodoča sezona na Bledu. Piše se: Akoravno je še zgodaj in se spomlad po lepi Gorenjski počasi razvija, je vendar zanimanje tujcev za stanovanja veliko in dannadan prihajajo vprašanja, na katera zdravniška komisija takoj odgovarja. Da se za Gorenjsko zanimanje tujcev množi, je pač največ za sluga prometnega društva in seveda deželne zveze za promet tujcev. Pretečeni teden razposlalo je društvo za povzdigo prometa tujcev na Bledu 6000 izvodov «Reise- und Bäder-Zeitung Sondernummer von Oberkrain» na različna mesta Avstrije in Nemčije v brezplačno razdelitev, katero so preyzela prometna društva, oziroma deželne zveze. Tako se je od našega društva tudi razposlala brezplačno krasna reprodukcija naše oljate slike v velikosti 80 x 60 cm deželnim zvezam v Avstriji za pisarne in tudi drugim korporacijam. Da je to delovanje uspešno, se vidi v tem, ker se množe vprašanja po stanovanjih. Posebej naj s hvaležnostjo še omenjamo ravnateljstvo Kranjske hranilnice v Ljubljani, katero nam je vnovič naklonilo znesek 150 K za tušsko delovanje društva. Upajoč, da nam pripelje hobinjska železnica mnogo tujcev, katerim se stanovanja že po celem Gorenjskem pripravljajo, želimo še to, da bi se tudi na Bledu zgradil prapotrebni vodovod in se vpeljala električna razsvetljava.

Okrajna hranilnica in posojilnica v Škofji Loki. Bilanca za dan 31. marca 1908 izkazuje: A. Aktiva. Blagajna K 17.607.06, posojila K 812.988.09, upravni stroški K 868.14, inventar K 1512.02, naloženi denar K 192.459.83, prehodni zneski K 5.749.86, vrednostne listine K 4.200.—, obresti hranilnih vlog K 101.24, obresti tekočega računa K —16, obresti vrednostnih listin K 200.—, vkup K 1.035.686.40. — B. Pasiva. Hranilne vloge K 984.785.94, deleži K 5.890.—, vstopnine K 16.—, tekoči račun K 22.958.10, rezervni zakad K 10.041.07, obresti posojil K 6.865.20, zamudne obresti K 73.95, obresti naložb K 162.57, obresti deležev K 267.45, dobiček iz leta 1907 K 4626.12 vkup K 1.035.686.40.

V Ratečah na Gorenjskem, v tej Sibiriji, še ne poznajo letos pomladi. Zadnje nedeljo je međlo, kakor o božiču; pačlo je snega 30 cm. Je pač Sibirija!

Tacenski most. Načrti za nov most so izdelani ter bodo stroški znašali 164.000 K. Most se zgradi, ako se dobi primerna deželna in državna podpora.

Podružnica sv. Cirila in Metoda na Bledu je vzbujena k novemu delovanju. Na čelu jej odbor: g. Jak. Pernel, gospici Mici Pernel in Katarina Droll; v namestništvu: Giuseppe Petrar in Hronek ter g. Zirovnik, so nam jamstvo, da bode podružnica delovala uspešno v korist glavni družbi, v probujo Bleda in okolice, v obrambo obmejnih Slovencev. Glavna družba je prejela že lepo svoto 177 K 71 vin., število 83 članov, 7 pokroviteljev in 5 ustanovnikov pa svedoči življensko moč blejske podružnice. Vse še speče podružnice, vzbudite se k novemu življenju, k podvojenemu delovanju za slovenstvo!

«Sava» društvo svobodomiselnih slovenskih akademikov na Dunaju naznanja, da se je na I. red. občnem zboru XI. tečaja izvolil sledeči odbor: predsednik: jur. Ciril Pavlin, podpredsednik: phil. Evgen Vavken; tajnik: phil. Franc Zidar; blagajnik: pharm. Makso Hamerlic; knjižničar: jur. Pavel Debeljak; arhivar: tehn. Fran Boris Tavčar; gospodar: med. Anton Košmelj; namestnika: med. Ivan Pintar in vit. Anton Sok; pregledniki: phil. Rado Pavlič, jur. Franc Košmelj in med. Josip Klun; člani legitimacijskega odseka: phil. Evgen Vavken in pharm. Makso Hamerlic.

Devet let imel zaprto ženo. Palermška policija je zasledila grozen zločin. Neki gospod (!!) boljših slojev ima namreč svojo ženo že devet let zaprto v neki temni čumnati. Ko je vdrla policija v ječo nesrečnice, se ji je nudil grozen prizor. V lastnem blatu je čepela vsa umazana ubožica brez obleke na tleh. Že davno se ji je zbledlo.

Zobne krtačice za učence. V predmestju Friedenau pri Berlinu je nasvetoval šolski zdravnik, da se nabavijo učencem zobne krtačice na občinske stroške, in bi se učenci na ta način privadili, da bi pazili na svoje zobe. Učencem bi se krtačice razdelile s priporočilom, da naj jih pridno rabijo. Dobili bi jih tudi otroci premožnejših starišev.

Dijaški kuhinji v Kranju so darovali mesto venca na krsto gosp. Petra Mayrja: Odborniki Dijaške kuhinje kot svojemu nekdanjemu tovarišu: Gg. nadinženir Bol. Bloudek 2 K, prof. dr. V. Herle 2 K, dr. Josip Kušar 10 K, Vinko Majdič 10 K, prof. Anton Peterlin 2 K, dr. E. Šavnik 10 K, profesor A. Zupan 1 K.

Slavna «Narodna čitalnica» v Kranju 20 K, dalje gospodje in dame: Kapelan I. Barlé 1 K, V. Belec 40 vin., K. Čadež 1 K, Ed. Dolenc 5 K, Ter. Florian 6 K, K. Geiger 1 K, Mat. Golob 1 K, fin. tajnik R. Jordan 2 K, dekan Anton Koblar 2 K, Rudolf Kokalj 5 K, J. Kovač 1 K, J. Krenner 2 K, R. Krisper 2 K, Jos. Likozar 1 K, A. Logar 2 K, Jos. Majdič 1 K, Mar. Marenčič 2 K, davč. adj. Zdravko Novak 1 K, Fr. Omersa 2 K, Tomo Pavšlar 4 K, poslanec Ciril Pirc 2 K, Mar. Pollak 1 K, K. Pučnik 1 K, K. Puppo 20 K, I. Rakovec 2 K, Janko Sajovic 2 K, Fr. Steinbauer 1 K, ces. svetnik K. Šavnik 5 K, Anton Sinkovec 4 K, notar A. Slamberger 2 K, dr. Val. Stempihar 2 K in Fel. Urbanc 2 K, skupaj 143 K 40 v.

Svoji k svojim! 256 52—2

Staroznana narodna trdka:

Anton Iv. Pečenko

GORICA :: ulica Jos. Verdi 26

postreže pošteno in točno s pristnimi belimi in črnimi vini iz lastnih in drugih priznanih vinogradov po ceni 30—50 vin. lter; potem s plzenskim pivom «prazdroj» iz sloveče češke «Meščanske pivovarne», in izbornim protivinjskim pivom iz pivovarne kneza Schwarzenberga v Protivinu na Češkem, in sicer v sodčkih in steklenicah; z domačim pristnim tropinovoem I. vrste, lastnega pridelka v steklenicah.

Vino dostavlja na dom in razposilja po železnici na vse kraje avstrijsko-ogrske države v sodih od 56 lit. naprej franko goriška postaja.

Na zahtevo pošilja tudi vzorce.

Dosedanji sekundarni zdravnik dež. bol. v Ljubljani

M. M. D. Gabriel Hočevar

naznanja p. n. občinstvu Bleda in okolice, da se dne 15. aprila 1908 naseli kot praktičen zdravnik na Bledu v dr. Klimekovi vili. 258 3—2

Potnikom v Ameriko!!

priporoča generalna agentura

„Amerikanske in Withe Star Linie“

najhitrejo vožnjo preko BASEL-PARIZ-CHEMBERG-NEW-YORK.

2 odhoda v tednu. — Hrana že v Baselu prosta. — Z velikanskimi in varnimi parniki teh prog prevoz od Cherbourga-New-York v resnici

5 1/2 do 6 dni.

Vsa potrebna in natančna pojasnila daje radovoljno in zastoj

Generalna agentura Im Obersteg & Co., Basel

28 Aeschengraben (Švica). 260 13—1

Darila.

Dijaški kuhinji so došli od 8. jan. do vsotelega 3. aprila t. l. sledeči prispevki, oz. darovi: Antonija Pršina iz Senčurja 5 K kazenske poravnave, Ant. Ribnikar ca. St. Markun 20 K (po adj. Antlogi), Franca Stempihar ca. Marija Sajovic 6 K (po dr. L. Treo), in Grašič ca. Ste'e 10 K (po dr. Kušarju), dijaki za december 84 K, župnik A. Kummer v Stari Loki 4 K, župnik Fr. Kušar v Mengšu 20 K, P. B. Vovk v Brežicah 4 K, Janko Sajovic 500 K kol dar kranjskih gg. trgovcev namesto novoletnih daril svojim odjemalcem, neimenovan Senčurjan 5 K (po upravn. «Gorenjca»), profesorski kolegij za februar 9 K, meščani za februar 19-60 K, prof. Malnar najdenih 22 h. sodnik A. Seliskar v Sevnici 10 K, trije Ljubljanci (J. Š. W.) na Javorniku pri boljšem cvičku 3 K, gospa Marija Steinbauer 4 K mesto venca rajni gđni. Pavli Ulrich, Kreditno društvo v Kranju 50 K, dijaki za januar 60 K, L. Š. za pahljačo 1 K, Bar^s mesto vstopnine 1 K, Miha Kozelj v Zadrugi 3-18 K. kaz. por. Mih. Bajt ca. Jos. Grile (po adj. Antlogi) 15 K, profesorski kolegij za marec 10 K, dr. Herle za žveplenke 10 h, meščani za marec 38-60 K, kazenski poravnavi: Mar. Novak ca. Val. Stirn 10 K in Fran. Grošelj ca. Mar. Globočnik 5 K (po adj. Antlogi), Iv. Toporiš, c. kr. sodni adjunkt v Ribnici 10 K, mestna občina Kranj 500 K, dr. Ant. Arko iz Škofje Loke 10 K, dijaki za februar 71 K, A. Pekovec v Bašlju 1 K, vesela družba pri Geigerju 2-55 K, gospodična Mar. Zhishmann v Kranju 12 K, dijaki za marec 94 K, preostanek dijaškega venca 22-44 K, profesorski kolegij za april 8 K, meščani za april 33-60 in Rajm. Sušnik, gostilničar in posestnik v Kranju, 50 K.

Odbor se zahvaljuje vsem p. n. dobrotnikom in dobrotnicam za poslane darove ter jih zajedno prosi nadaljnjih podpor. Samo o II. tečaju je bilo plačati koncem marca za hrano 799-24 K in približno računano bo treba še izdati 1750 K. Zato se obrača odbor do vseh prijateljev revne mladine, da podpirajo njegovo delovanje z znatnimi prispevki.

Telovadno društvo „Sokol“ z ženski oddelkom v Kranju naznanja tužno vest, da je preminul njega večletni častni član brat

Peter Mayr

posestnik, gostilničar l. t. d.

Pogreb bode v soboto ob 4. uri popoldne iz hiše žalosti na tukajšnje pokopališče.

V KRANJU, dne 9. malega travna 1908. 262

Za drevored se prodajajo 5letna divja konstanjeva drevesa (v graščini Predvdor pošta Tupaliče). 264 2-1

Brata HLAVKA

izdelovatelja kirurg. instrumentov atelje za ortop. aparate in bandaže Ljubljana, Prešernove ul. 5

priporočata svojo veliko zalogo obvezil za zdravstvo in bolniško potrebo, bižejev, irigatorjev, aparatov za mrzle in inhalacije s paro, sterilizirane obveze in bandaža, kakor tudi nogavic za krčne žile, kilne pasove, vsakovrstne brizgalke in aparate za samoklistiranje, najboljša kvaliteta gumi-jevih stvari in gumi-jevih posteljnih podložk. — Vse bandaže se izdelujejo pod strogim nadzorstvom po od-243 52-5 redbah p. n. gg. zdravnikov.

Zunanja narečila se izvršujejo točno, hitro in diskretno. Galvanični poniklovani zavod z obratom na motor. Popravila se izvršujejo točno in ceno.

Mastin

doktorja pl. Trnkóczyja krmilno varstveno sredstvo se dobiva pristno pri trgovcih le pod imenom Mastin. Previdni kmetovalec ga primeša krmi vsaki domači živali. Najvišje medalje na razstavah in tisoči zahvalnih pisem pričajo o velikih uspehih, ki se dosežejo z mastinom.

Tovarniška zaloga: 236-33

Lekarnar Trnkóczy, Ljubljana.

Marija Mayer, roj. Prevc, naznanja v svojem in v imenu svojih otrok Petra, Pavla, Anice, Danice, Cirila in Metoda vsem so-rodnikom prijateljem in znancem, tužno vest, da je njen iskreno ljubljeni soprog, odnosno oče, sin, brat in stric, gospod

PETER MAYR

posestnik, mestni odbornik, član ravnateljstva mestne hranilnice, častni član „Sokola“, predsednik moške podružnice Ciril-Metodove družbe

po dolgi in mučni bolezni, previden s svetotajstvi za umirajoče, danes, dne 9. aprila 1908 ob 7. uri zjutraj v 54. letu svoje starosti izdihnil svojo blago dušo.

Pogreb preljubega pokojnika bode v soboto, dne 11. aprila 1908 ob 4. uri popoldne.

Sv. maše zadušnice se bodo brale v tukajšnji župni cerkvi.

Bodi blagemu pokojniku ohranjen ljub spomin.

V KRANJU, dne 9. aprila 1908.

Žalujoci ostali.

259

Mestna hranilnica v Kranju javlja tužno vest, da je prezaslužni član njenega ravnateljstva in upravnega odbora, blagorodni gospod

PETER MAYR

posestnik, občinski odbornik l. t. d.

danes ob 7. uri zjutraj po dolgi, mučni bolezni v 54. letu svoje dobe mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb predragega pokojnika bode v soboto, dne 11. t. m., ob 4. uri popoldne.

V KRANJU, dne 9. aprila 1908.

261

Nova trgovina

nasproti c. kr. pošte

Nova trgovina

ZDRAVKO KRAJNC, KRANJ

trgovina delikates, špecerije in deželnih pridelkov na debelo in drobno.

Priporočata slavnemu občinstvu svojo bogato zalogo vedno svežih, najfinejših

DELIKATES:

Karamelo, pecivo za čaj, piškote.

Fina pečena praška gnjat (šunka), salame (Herzove) in druge dunajske klobase v narezju, svetovnoznani volovski gobec (Nürnberger Ochsenmaul - Salat), tržaške tripe, sardine, morske postvri in druge ribe v pušicah.

Ugodnostna prilika za velikonočne praznike:

velikonočne gnjati.

ŠPECERIJE:

Za prekupce znaten popust.

Kava vseh vrst od 2-4 krone za kilogram. Čaj v ravojih in odprt po zelo ugodni ceni. Rum od navadne do najfinejšje Jamajka - vrste. 246 52-3.

Vedno sveža, po kapucinskem običaju namočena

polenovka.

Istotam se sprejme

učenca z zadostnimi šolami in poštene rodovine.

Stanovanje in prostoren magacin se takoj odda.

Kje? pove upravnistvo «Gorenjca».

262

SINGER

šivalne stroje

naj se kupuje le v naših prodajalnah, ki se jih spozna po teh napisnih tablah.

Naj se ne pusti premotiti po priporočilih, ki imajo namen, z navedbo imena SINGER prodajati že rabljene stroje ali stroje drugih vrst; kajti naši stroji se ne oddajo prekupcem, temveč se jih prodaja naravnost od nas cenjenemu občinstvu.

SINGER Co.

Akc. družba za šivalne stroje
Kranj št. 53. 5

Tiskarna I. Pr. Lampret vizitnice, zavitke i. t. d.

Vabilo k občnemu zboru.

Odbor za predela gradbe železniške proge Škofja Loka-Železniki

vabi najljubne vse častite p. t. člane odbora in vse, ki se za to zgradbo zanimajo, na

občni zbor

ki se vrši

na cvetno nedeljo, 12. aprila ob 3. uri popoldne

v gostilniških prostorih
g. Thalerja v Železnikih.

Dnevni red:

1. Poročilo o dosedanjem delovanju.
2. Posvetovanje in sklepanje o nadaljnjih korakih, posebno glede sestave posebnega načrta in o sredstvih.
3. Volitev načelnictva in sicer načelnika, namestnika in blagajnika.
4. Eventualni predlogi.

STARA LOKA, dne 30. sušca 1998.

Za odbor:

Karol vitez Strahl
tč. načelnika namestnik.

263

Loterijska srečka dne 4. aprila 1908

Gradec 41 9 88 70 87

JOS. WEIBL

J. Spreitzerjev naslednik

LJUBLJANA,

Slomškove ulice št. 4.

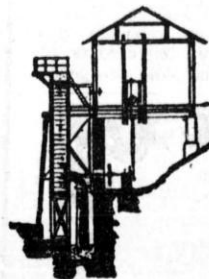
Stavbeno-umetno in konstrukcijsko inženjersko podjetje.

Žično omrežje na stroj, ograje na mirodvoru, obmejno omrežje, vežna vrata, balkoni, verande, stolpne križe, štedilnike i. t. d.

Specijaliteta: 152-21

valjični zastori (Rollbalken).

G. Tönnies

122-42

tovarna za stroje, železo in kovinolitarna v Ljubljani

priporoča kot posebnost žage in vse stroje za obdelovanje lesa.

Francis-turbine osobito za žagine naprave zvezane neposredno z vratilom.

Sesalno-generatorski plinski motorji, najcenejša gonilna sila 1 do 3 v. za konjsko silo in uro.

F. Podkrajšek

frizer za dame in gospode

Ljubljana, Sv. Petra cesta 35. Filijalka na 147 52-38 sproti hotela „Union“

veliki Baiko

GOLDENE MEDAILLE BERLIN 1904

priporoča za gojitev las in za umivanje glave svoj zdravniško priporočeni gorke in mrzlo zračni sušilni aparat. Suši brez nadležne vročine. Ne povzročuje skrčenja las. Vpliva dobro na pospeševanje rasti las.

Zaloga vsakovrstnih vpletik striženih in zmešanih las. Oddelek za dame s separatnim vhodom.

Kupujejo se zmešani in odstriženi lasje po najvišjih cenah.

Steckenpferd lilijino milo

najboljše milo za kožo.

247 40-3

Večkrat premirano!

Glinaste peči 1 52-4

štedilnike, banje za kopeli, kakor tudi kipe, vaze in druge glinaste izdelke v vseh barvah, trpežne in cene priporoča

Avgust Drelse

prva in največja tovarna pečij in glinastih izdelkov v Ljubljani.

Mestna hranilnica v Kranji

Splošni rezervni zaklad

185.000 kron

Posebni rezervni zaklad

3.300 kron. 26-7

Koncem leta 1907: Stanje hranilnih vlog 4.497.000 kron, posojil na zemljišča 2.725.000 kron ter posojil občinam 183.000 kron.

Ta najstarejši denarni zavod v Kranju uraduje na rotovžu vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne, ob smanjih in tržnih dneh pa tudi od 2. do 4. ure popoldne.

obrestuje hranilne vloge po

4%

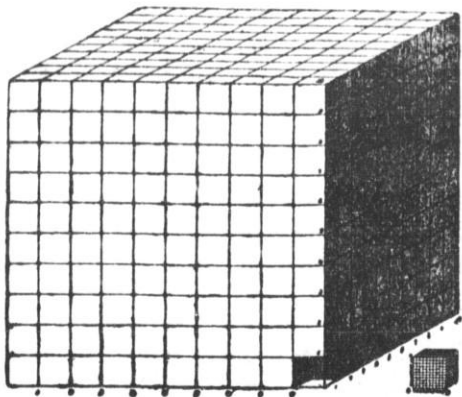
brez odbitka rentnega davka, katerega plačuje hranilnica iz lastnega. Narasle vložne obresti pripisuje h kapitalu vsakega pol leta — to je dne 30. junija in dne 31. decembra — ne da bi bilo treba vlagateljem se zglasati radi tega pri hranilnici.

Za varnost hranilnih vlog jamči poleg lastnega rezervnega zaklada mestna občina Kranj z vsem svojim promoženjem in z vso svojo davčno močjo. — Da so hranilne vloge res varne, pričča zlasti to, da vlagajo v to hranilnico tudi sodišča denar mladoletnih otrok in varovancev.

Hranilnica posoja na zemljišča po 5% na leto in na amortizacijo v 36 letih, tako da na primer dolžnik v teku 36 let popolnoma poplača posojilo 100 kron z obrestmi vred, ako plačuje vsakega pol leta po 3 krone.

Nova kubična knjiga!

Za vsakovrstni okrogli les, rezan ali tesan, v stari in novi meri, razvidno je iz sledečega kazala, da je to dosedaj najboljše kubična knjiga.

Kazalo:

1. Okrogli les, premer v colah, dolžina v čevljih; 2. Okrogli les, premer v centimetrih ali v colah, dolžina v metrih, vsebina v kubičnih čevljih; 3. Okrogli les, premer in obseg v centimetrih, dolžina v metrih, vsebina v kubičnih metrih; 4. Rezan in obtesan les za deske in trame vse dolgosti, debelosti in širokosti; 5. Preračunjenje col v centimetre; 6. Preračunjenje centimetrov v cole; 7. Preračunjenje čevljev v metre; 8. Preračunjenje metrov v čevlje; 9. Preračunjenje kubičnih čevljev v kubične metre; 10. Preračunjenje kubičnih centimetrov v kubik čevlje; 11. Preračunjenje kubičnih metrov v kubične čevlje; 12. Tabela, po kateri se izračuna teža lesa; 13. Načrt, po katerem se lahko napravi merilo, da se lahko izračuna vsako kubično vsebino okroglih debel; 14. Kubična telesna mera. 288 52-8

Knjiga stane v močno celo platno vezana 5 K, po pošti 20 vin. več. K tej kubični knjigi se priveže tudi lahko zraven **Hitri računar**, ki je za trgovce z lesom zelo pripraven. Obe knjigi skupaj vezani staneta 6 K 20 vin.

Knjižica se dobiva pri založniku

Viljemu Požgaju v Kranju.

Mavricij Smolej

urar

na Jesenicah štev. 19

priporoča svojo veliko zalogo

pravih švicarskih žepnih ur

vsake vrste, dalje budilke, ure na nihala, pretane in verižice, po najnižjih cenah.

Popravila

se izdelujejo v lastni delavnici, ter sem zmožen po moji blizni 20 letni skušnji vsaka tudi najtežja popravila izvršiti natančno in po nizkih cenah. Popravljajo se budilke po 80 vin. do 1.40 K. Žepne ure od K 1.20 naprej. — Zaradi kakovosti priporočam posebno precizijsko uro

„INTACT“.

Kolesarske potrebščine

NB. Ako želite imeti uro res dobro popravljeno jo ne dajte takim, ki urarije niti izučeni niso. 17-62

Ludovik Borovnik

puškar v Borovljah (Ferlach na Koroškem)

se priporoča v izdelovanje vsa ovrstnih puš za lovce in strelce po najnovejših si temih pod popo nim jamstvom. Tudi predeluje stare samokresnice, vsprejema vsakovrstna popravila, ter jih točno in dobro izvršuje. Vse puške so na c. kr. preizkuševalnici in od mene preizkušene. 181 52-25

Ilustrovani ceniki zastoj.

V „Angleškem skladišču oblek“

se bo zaradi pomanjkanja prostora in ker vsak dan dospe sveže blago, že sedaj za lastno ceno prodajala najmodernejša in najfinejša koufekcija za dame, gospode, deklice, dečke in otroke.

242 13-6

O. Bernatovič, Ljubljana, Mestni trg št. 5.

Slaven

223 16-12

ker čuva prtenino, vsled bleščeče beline, ki jo dobi prtenina, ker ne dobi prtenina po pranju prav nikakoga duha, ker je zelo poceni in se pri pranju prihrani mnogo časa

MINLOS^{ov} PRALNI PRAŠEK

KAKOR EN MOŽ SE GA DRŽE MILJONI

Absolutno neobhodno potreben je za vsako dobro urejeno gospodarstvo. — Pazi naj se na zgorajšnje varstveno znamko in varuje naj se pred ponarejanjem, ker je isto brez vsake vrednosti. — Dobiva se v trgovinah z drogerijami, kolonijalnimi blagom in milomi

Engros pri L. MINLOS, DUNAJ, I. Mülkerbastel 3.

Zlate svetinje: Berlin, Pariz, Rim itd.

Najboljše kosmetično zobočistilno sredstvo

Seydlin

Izdelovatelj
D. Seydl

Ljubljana, Spital.-Stritar ul. 7

24-60
Dobi se
v
lekarni
Štejnič

Sivalni stroji in kolesa

Tovarniška zaloga 180-89

Iv. Jax-a v Ljubljani

Dunajska cesta 17

[priporoča svoje najbolj priznane šiv. stroje in kolesa

Ceniki na zahtevanje zastoj.

Največja tovarniška zaloga

vsakovrstnih slamnikov

Na drobno in debelo!

Na drobno in debelo!

Za dame, gospode, deklice in dečke od najcenejše do najfinejše vrste, priporoča galanterijska in modna trgovina.

Antona Adamiča v Kranju

Glavni trg.

Fini damski slamniki se lišpajo po najnovejši obliki. Popravila se točno izvršujejo. Svila, svileni trakovi, lišp, cvetlice ter igle za slamnike vedno v zalogi.

Cene brez konkurence!

52-2

Ljubljana
Prešernove ulice 9.

Gričar & Mejač

Ljubljana
Prešernove ulice 9.

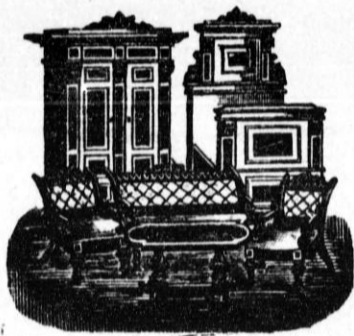
ujudno naznanjata, da je zaloga za spomladansko sezono tako v oblekah za gospode in dečke kakor v konfekciji za dame popolna in se priporočata za prav obilen poset, zagotavljajoč točno in solidno postrežbo.

242
6-5

<p>Bluze vrhna in spodnja Kрила Predpasnike Moderce Šerpe Pasove Ovratnike Mašence Jabots Srajce Perilo Otročje oblekce Krstne oprave</p>	<p>Potreščine za šivilje Svila Baržun Tresse Čipke Vložke Applikaci- jone Gumbe Vezenine</p>	<p>Glace in svilnate rokavice Moderne srajce Ovratnike Kravate Nogavice Žepne robce Gumbe Denarnice Prsnike Naramnice Glavnik Garniture Milo Parfum</p>
<p>➔ Nova modna trgovina :: Salon za damske klobuke ➔ filijalka iz Ljubljane 195 52-21</p> <h2 style="text-align: center;">A. VIVOD-MOZETIČ V KRANJU</h2> <p style="text-align: center;">na glavnem trgu v hiši g. Pavšlarja</p> <p style="text-align: center;">Priporoča za pomlad in poletje elegantne klobuke za dame in otroke pariške in dunajske modele. Žalne klobuke. * Klobuke sprejemam v popravilo.</p> <p style="text-align: center;">==== Zunanja naročila točno. ====</p>		
<p>ženska ročna dela Predtiskarija Vseh vrst pavola Svila Cvetlice Ročne torbice Moderne kapce Pačolane</p>		

Ljubljana (Kolizej) R. Lang Marije Terezije cesta

21 126-39 Zalagatelj društva
c. kr. avstrijskih državnih uradnikov.

Bogata zaloga pohištva vsake vrste v vseh oonah. Ogledala, slike v vseh velikostih.

Popolna oprava za vile. Špoojaliteta: Gostilniški stoli.

Modrool iz žilnatega omrežja, afričanske trave ali žimo, prve vrste vedno v zalogi.

Za spaino sobo od 180 gld. naprej. Divan z okraski. Oprave za jedilno sobo, salono, pred-sobo, cele garniture.

Špoojalitete v nevestnih baiah. Veliki prostori, prtilično in v I. nadstropju.

Pohištvo iz železa, otroške postelje in vozički po vsaki oonj.

Čudovito poceni za hotele, vile in za letovišča 52 gld.

Za sobo: postelja, nočna omarica, o-mivalna miza, obešalniki, miza, stensko ogledalo.

Zobotehnični atelje Oton Seydl

pri g. dr. E. Globočniku
v Kranju

ZOBOVJA, tudi ne da bi se odstranilo korenino, z ali brez neone plošče, iz KAVČUKA, kakor tudi ZLATA, dalje VRAYNALNICE in OBTURATORJI se izvršujejo po NAJ-NOVEJŠIH METODAH.

PLOMBE V ZLATU, PORCELANU, AMALGAMU in CEMENTU kakor tudi vse ZOBOZDRAVNIŠKE OPERACIJE izvršuje tu SPECIJALIST.

Odprto vsako nedeljo od 8. do 6. ure.

POSOJILNICA V RADOVLJICI

registrovana zadruga z omejenim poroštvo

Rezervna zaklada
iznaša:
K 72.035

s podružnico na Jesenicah

sprejema hranilne vloge od vsakega in jih obrestuje po

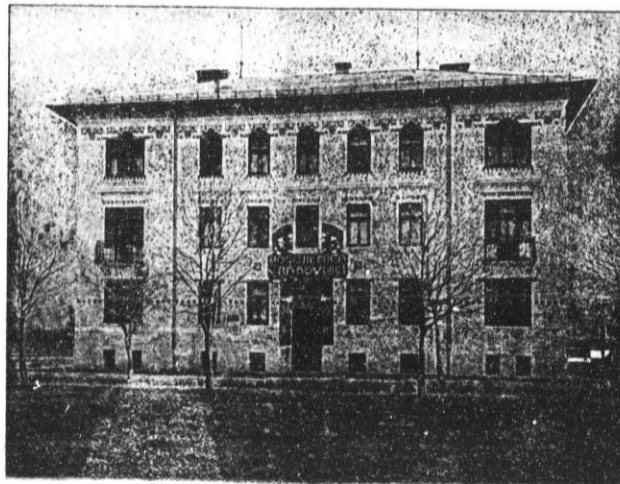
4 ¹/₂ %

Denarni promet
v letu 1906.:
K 3.500.000

brez odbitka rentnega davka. Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotovi denar, ne da bi se pretrgalo obrestovanje.

Posojila

se dajejo na vknjižbe brez amortizacije po 5 ¹/₄ % ali z 1 % amortizacijo, na menice pa po 6 %. — Eskomptirajo se tudi trgovske menice.

Posojilnica sprejme tudi vsak drug načrt amortizacijskega dolga.

Urađuje se v centrali in v podružnici
vsak dan
od 8. do 12. ure dop.
in
od 2. do 6. ure pop.
izvzemši nedelje pop.

Poštno-hranilnični račun centrale št. 45.867.
Podružnice na Jesenicah št. 75.299.

120-41